

Cuprins

Introducere

Modulul 1: Ce este autoritatea?

Lecția 1: Care este diferența dintre autoritate și putere fără autoritate?

Lecția 2: Care sunt câteva surse ale autorității?

Lecția 3: De ce avem nevoie de autoritate?

Lecția 4: Cum poate fi folosită autoritatea pentru rezolvarea unei probleme a comunității?

Modulul 2: Cum putem evalua un candidat la o poziție de autoritate? Cum putem evalua regulile și normele?

Lecția 5: Cum ar trebui să alegem oamenii care să ocupe poziții de autoritate?

Lecția 6: Pe cine ai alege ca antrenor la echipa de fotbal a școlii?

Lecția 7: Cum putem evalua regulile și normele?

Lecția 8: Cum se poate elabora o nouă regulă sau normă?

Modulul 3: Care sunt beneficiile și costurile asociate autorității?

Lecția 9: Ce consecințe ar putea rezulta din exercitarea autorității?

Lecția 10: Cum poate fi folosită autoritatea pentru a reglementa practicarea skateboarding-ului în comunitate?

Modulul 4: Care ar trebui să fie sfera de acțiune și limitele autorității?

Lecția 11: Cum putem evalua pozițiile de autoritate?

Lecția 12: Cum ai crea o poziție de autoritate?

Glosar

Introducere

Gândește-te la mulțimea de lucruri pe care le-ai făcut deja astăzi. De câte ori ai făcut ceva sau nu ai făcut ceva din cauza unei reguli sau a unei norme?

Ai așteptat să se facă verde la semafor înainte de a traversa strada? Ce alte reguli ai respectat, acasă sau la școală?

De câte ori ai făcut ceva pentru că ți s-a spus să o faci? Ți-au cerut părinții să faci ceva înainte de a-ți da voie să îi suni pe prietenii tăi sau înainte de a merge la școală? Ce alte lucruri ți-a spus un adult să faci sau să nu faci azi?

Regulile și normele reprezintă un fel de autoritate. Un alt fel de autoritate este atunci când cineva are dreptul să îți spună ce să faci sau ce să nu faci.

Chiar dacă nu ai mai folosit cuvântul „autoritate”, știi deja multe lucruri despre ea. Ai trăit cu reguli și cu oameni care îți spun ce să faci sau ce să nu faci toată viața ta. Acest lucru este valabil și pentru părinții tăi, bunicii tăi, și toți oamenii.

Gândește-te la ce s-ar putea întâmpla dacă nu ar exista reguli sau oameni cu autoritate. Cum ar fi viața ta? Cum obțin oamenii dreptul de a le spune celorlalți ce să facă? Câtă autoritate ar trebui să aibă oamenii? Acestea sunt întrebări dificile. Tu și colegii tăi de clasă veți explora aceste întrebări și altele cu privire la autoritate.

MODULUL 1: Ce este autoritatea?

Imagine: Ce exemple de autoritate poți identifica în aceste imagini?

Modulul 1 te introduce în tema autorității. Vei învăța semnificația termenilor „autoritate” și „putere fără autoritate”.

De ce anumite persoane au dreptul de a le spune altora ce să facă? Vei afla modul în care anumite persoane obțin acest drept. Dacă știi de unde vine autoritatea vei recunoaște mai ușor situațiile în care cineva folosește autoritatea sau folosește puterea fără autoritate. Folosirea corectă a autorității poate ajuta la prevenirea sau rezolvarea unor probleme în familie, școală, sau comunitate.

Lecțiile din acest modul te ajută să înțelegi mai bine câteva chestiuni legate de autoritate. Ele te ajută să analizezi trei întrebări importante:

- ? Care este diferența dintre autoritate și putere fără autoritate?
- ? Care este sursa autorității unei persoane?
- ? Care este scopul autorității în societate?

Lecția 1

Care este diferența dintre autoritate și putere fără autoritate

Această lecție are un scop...

Pentru a înțelege autoritatea, trebuie să luăm în considerare ideea de putere. În această lecție vei analiza puterea și modul în care o folosesc oamenii. Vei afla că uneori oamenii au dreptul de a le spune altora ce să facă iar alteori nu au acest drept.

La sfârșitul acestei lecții ar trebui să poți să îți dai seama când cineva acționează din proprie voință sau face ceea ce i s-a spus să facă. De asemenea, ar trebui să poți da exemple de situații în care cineva exercită autoritate și de situații în care cineva exercită putere fără autoritate.

Cuvinte cheie...

autoritate

putere

Idei de reținut...

Ce este puterea?

Uneori oamenii se hotărăsc să facă ceva din proprie voință fără ca cineva să le spună să facă acel lucru. Alteori oamenii fac ceva pentru că li s-a spus să facă acel ceva. Dacă o persoană o face pe altă persoană să facă ceva, acea persoană folosește **puterea**.

putere: *capacitatea de a-i controla sau influența pe alții*

Rezolvă problema

Poți identifica cine exercită putere?

În acest exercițiu trebuie să decizi dacă oamenii acționează din proprie voință sau pentru că cineva exercită putere asupra lor. Lucrează cu un partener pentru a citi fiecare situație, iar apoi raspunde la întrebările din secțiunea „Aplicații practice”. Poți folosi tabelul „Cine exercită putere” ca material ajutător. O mostră a tabelului se află pe pagina următoare.

1. Ionuț s-a hotărât să meargă la ștrand după ore.
2. Mama lui Zsolt i-a spus să aștepte o oră după masă înainte de a merge la ștrand.
3. Tanja nu a putut să urmărească meciul de basket pentru că fratele ei tot schimba programele.
4. Jalil i-a dat un leu unei persoane care cânta la chitară pe stradă.
5. Paul i-a dat niște bani unui bărbat care părea să aibă o armă sub haine.
6. Pentru a economisi curent, consiliul local i-a cerut doamnei Popescu și tuturor celorlalți comercianți să își închidă magazinele înainte de a se întuneca.

Imaginea 1: Această persoană acționează din proprie voință sau pentru că cineva i-a spus ce să facă?

Imaginea 2: Aceste persoane acționează din proprie voință sau pentru că cineva le-a spus ce să facă?

Aplicații practice

Cine exercită putere		
Persoana	A acționat din proprie voință	A acționat pentru că cineva avea putere asupra sa
1. Ionuț		
2. Zsolt		
3. Tanja		
4. Jalil		
5. Paul		
6. D-na Popescu		

- ? Cine a făcut ceva acționând din propria voință?
- ? Cine a făcut ceva pentru că cineva avea putere asupra sa?
- ? Comparați felul în care persoanele au exercitat putere în situațiile 2 și 3. În ce fel sunt diferite?
- ? Comparați felul în care persoanele au exercitat putere în situațiile 5 și 6. În ce fel sunt diferite?
- ? Ce diferență crezi că ar putea fi între exercitarea autorității și exercitarea puterii fără autoritate?

Imagine: Profesorul exercită autoritate sau putere fără autoritate? De ce?

Idei de reținut...

Ce este autoritatea?

Ai aflat că oamenii exercită putere atunci când le spun altor persoane să facă ceva iar acestea fac acel lucru.

Atunci când cineva are dreptul de a le spune altora ce să facă în anumite situații, spunem că el sau ea are autoritate. **Autoritatea este dreptul de a folosi puterea pentru a influența sau controla comportamentul altora.**

autoritate: *dreptul de a folosi puterea pentru a influența sau controla comportamentul altora*

- ✓ Părinții au dreptul de a le spune copiilor lor să facă anumite lucruri.
- ✓ Profesorii au dreptul de a le da teme elevilor.
- ✓ Consiliul local are dreptul de a adopta hotărâri pentru întreaga comunitate.

Atunci când cineva le spune altora să facă ceva dar nu are dreptul să facă acest lucru, acea persoană exercită **putere fără autoritate.**

- ✓ Atunci când un șmecher de cartier îl forțează pe un copil să plece din parc, el are puterea de a face acest lucru. Dar nu are dreptul de a face acest lucru.
- ✓ Atunci când un hoț fură de la cineva sub amenințarea unei arme, el are puterea de a face acest lucru. Dar nu are dreptul de a face acest lucru.

Imagine: Cine exercită autoritate și cine exercită putere fără autoritate?

Rezolvă problema...

Poți să identifici cine are autoritate?

Ajutor sau prejudiciu? este o poveste care prezintă exemple de autoritate și putere fără autoritate în viața noastră de zi cu zi. Pe măsură ce citești, identifică cine exercită putere în poveste. Apoi decide cine exercită autoritate și cine exercită putere fără autoritate. Când termini de citit povestea, împreună cu un partener încearcă să răspunzi la întrebările din secțiunea „Aplicații practice”.

Ajutor sau prejudiciu?

Părinții Sarei și ai lui Radu erau administratorii blocului în care locuiau. Într-o seară tatăl lui Radu a spus: „Haideți copii. Este timpul să facem curățenie. Radu, tu o să mături și o să cureți holul la etajul 1. Eu voi face etajul 2. Sara, tu vei duce gunoiul.”

După ce au făcut curat, Radu i-a spus surorii sale: „Dacă nu mă ajuți să îmi fac tema la mate, nu merg cu tine la școală mâine.”

Sara a răspuns: „Știi că nu îmi place să merg singură la școală. Ar trebui să îmi spun lui tati ce ai spus. Dar cred că n-o s-o fac. O să te ajut.”

A doua zi la școală, d-na Klein a spus: „Radu, te rog să rezolvi problemele de la unu la cinci la tablă. Liviu, tu vei rezolva problemele de la șase la zece.”

În timp ce Radu și Liviu scriau pe tablă, Liviu a șoptit: „Lasă-mă să copiez de la tine. Dacă nu mă lași, o să vezi tu după ore...” Lui Radu i s-a făcut frică, așa că i-a strecurat tema lui Liviu.

Imagine: Tatăl Sarei și al lui Radu exercită autoritate sau putere fără autoritate? De ce?

Imagine: Liviu exercită autoritate sau putere fără autoritate? De ce?

Aplicații practice

- ? Care din situațiile din poveste sunt exemple de putere? Explică.
- ? Care din situațiile din poveste prezintă o persoană care exercită autoritate? Explică.
- ? Care din situațiile din poveste prezintă o persoană care exercită putere fără autoritate? Explică.
- ? De crezi că e important să știi diferența dintre autoritate și putere fără autoritate?

Folosește ceea ce știi...

1. Desenează trei imagini cu tine. În prima imagine prezintă ceva ce ai făcut din proprie voință. În a doua imagine prezintă pe cineva care îți spune ce să faci exercitând putere fără autoritate. În a treia imagine prezintă pe cineva care îți spune ce să faci exercitând autoritate. Pentru imaginile 2 și 3 scrie câteva propoziții care să explice de ce ai făcut ceea ce ți-au spus acele persoane să faci.
2. În timpul rămas din ziua de azi fă o listă cu exemple de autoritate și putere fără autoritate pe care le observi în curtea școlii sau în parc, despre care citești, sau pe care le vezi la televizor. Păstrează lista pentru următoarea oră pentru a discuta cu colegii de clasă.

Lecția 2

Care sunt câteva surse ale autorității

Această lecție are un scop...

Cum obține cineva dreptul de a le spune altora ce să facă sau ce să nu facă? Ne gândim la această întrebare zi de zi. În această lecție vei învăța diferite moduri de a răspunde la această întrebare. De asemenea vei învăța diferite modalități prin care oamenii obțin autoritate.

Cuvinte cheie...

consimțământ

moralitate

tradiție

consiliu tribal

Idei de reținut

De unde vine autoritatea?

Dacă ai căuta exemple de autoritate, unde le-ai putea găsi? Ai putea lua în considerare rolurile oamenilor, cum ar fi polițist, profesor, sau judecător. De asemenea, ai putea lua în considerare grupuri sau instituții, cum ar fi consiliul școlii, consiliul local, sau Parlamentul.

Cum obțin oamenii și instituțiile autoritate? Cum obțin dreptul de a le spune celorlalți ce să facă? De unde obține autoritate un polițist, sau un judecător dintr-un tribunal?

Imagine: De unde are părintele autoritate să le spună copiilor săi să fie acasă până la o anumită oră?

- **Tradiție.** O anumită autoritate vine din **tradiție**. **Tradiția** este o modalitate prin care un anumit grup face ceva. Oamenii din acel grup acceptă acest lucru pentru că se face așa de multă vreme.

- ✓ Când mama ta și tatăl tău îți spun să îi ajuți la treburile casnice, autoritatea lor vine din tradiție. Oamenii au stabilit de multă vreme că părinții au dreptul de a distribui sarcini copiilor lor.

tradiție: *o practică sau mod de a face lucrurile stabilit de multă vreme*

- **Reguli și legi.** O anumită autoritate vine din **reguli și legi**. Oamenii care au autoritatea de a face acest lucru fac reguli și legi. Regulile și legile le spun oamenilor ce au voie să facă și ce nu au voie să facă. Anumite reguli sunt legi.
 - ✓ Legea, precum și tradiția, îi acordă autoritate părintelui sau tutorelui. Legea îi dă părintelui sau tutorelui dreptul de a decide, printre altele, unde ar trebui să locuiești.
 - ✓ Legea îi dă profesorului dreptul de a le spune elevilor ce să facă și ce să nu facă. Legea îi dă d-nei Klein autoritate pentru a asigura ordine și siguranță în clasă.
 - ✓ Directorul îi dă Dianei, supraveghetoare curții, dreptul de a-i face pe elevi să stea la rând pentru a bea apă de la fântână și să joace în siguranță în curte.

Imagine: De unde are Diana autoritatea de a le spune elevilor ce să facă?

- **Moralitate.** Alt fel de autoritate vine din simțul **moralității** unei persoane. Simțul moralității unei persoane este credința acesteia cu privire la bine și rău. Simțul moralității unei persoane poate influența sau controla felul în care el sau ea acționează în anumite situații. De obicei, o persoană se simte vinovată dacă acționează împotriva simțului său al moralității.
 - ✓ O persoană îi respectă pe ceilalți pentru că el sau ea crede că așa e bine.

- ✓ O persoană nu îi tachinează pe ceilalți pentru că acea persoană crede că îi poate răni.

moralitate: *principii de bine și rău în ceea ce privește comportamentul*

Imagine: De ce și-ar da oamenii consimțământul ca alții să aibă dreptul de a le spune ce să facă în anumite situații?

- **Consimțământ.** În anumite cazuri oamenii aleg ca alții să aibă autoritate asupra lor. Ei sunt de acord, sau **consimt**, să-i dea unei persoane dreptul de a le spune ce să facă în anumite situații.
- ✓ Un grup de copii ar putea alege o persoană care să fie liderul echipei într-un joc. Copiii sunt de acord să-i dea liderului echipei dreptul de a le spune ce să facă în timpul jocului. Ei își dau consimțământul ca cineva să aibă autoritate asupra lor. Când jocul se termină, liderul echipei nu mai are autoritate.

consimțământ: *acord sau aprobare*

De asemenea, oamenii cu autoritate din conducerea comunităților, statelor, și națiunilor noastre au autoritate prin consimțământul nostru.

- ✓ Oamenii care locuiesc într-un oraș își aleg primarul. Cetățenii României își aleg președintele din cinci în cinci ani. Când mandatul acestor persoane se termină, nu mai au autoritatea pe care aceste poziții o presupun.

Imagine: Care sunt sursele autorității președintelui României?

Uneori oamenii consimt ca alții să aibă autoritate în situații specifice. Fac acest lucru pentru a fi în siguranță și pentru a asigura ordinea și dreptatea. Când situația

se schimbă, aceste persoane nu mai au dreptul de a le spune celorlalți ce să facă. Dacă cineva abuzează de autoritatea pe care o are, oamenii au dreptul de a-și retrage consimțământul.

- ✓ Dacă se strică semaforul, un cetățean poate sta în mijlocul străzii și dirija circulația. Probabil că șoferii care se supun în această situație nu s-ar supune odată ce semaforul este reparat.
- ✓ Dacă sora ta mai mare ar avea mereu grijă de tine, probabil că ai consimți să asculți de ea, chiar dacă nu ai fi întotdeauna de acord. Dacă sora ta te-ar insulta sau te-ar amenința, probabil că te-ai plânge părinților tăi mai degrabă decât să asculți de ea.

De asemenea, oamenii consimt să se supună regulilor și legilor adoptate de reprezentanții aleși care ne conduc statele, națiunile, și comunitățile.

Imagine: Există situații în care ai putea să îți retragi consimțământul dat unei persoane care are autoritate asupra ta?

Rezolvă problema...

Descoperă și descrie sursele autorității

De adaptat povestea cu indienii

Folosește ceea ce știi...

1. Răsfoiește un ziar din comunitatea ta. Găsește un articol care prezintă o persoană care exercită autoritate. Scrie un scurt paragraf în care să explici sursa autorității acelei persoane. Dacă dorești, poți face un tabel. Prezintă una sau mai multe surse ale autorității.

-
2. Ia un interviu unei persoane care are autoritate, cum ar fi un părinte, profesor, director, polițist, sau căpitanul unei echipe de fotbal. Află de unde are acea persoană dreptul de le spune celorlalți ce să facă.

Lecția 3

De ce avem nevoie de autoritate?

Această lecție are un scop...

De ce avem reguli și norme? De ce le dăm oamenilor autoritate? Această lecție te va ajuta să analizezi răspunsurile la aceste întrebări. Vei afla cum ar arăta clasa, școala, comunitatea ta dacă nu ar exista autoritate.

La sfârșitul acestei lecții, ar trebui să poți identifica anumite probleme care ar putea apărea în lipsa autorității. De asemenea, ar trebui să poți explica felul în care putem folosi autoritatea pentru a ajuta la rezolvarea unor probleme.

Cuvinte cheie

societate

Rezolvă problema...

Poți descrie un loc în care nu există autoritate?

Această poveste este despre o fetiță pe nume Maria, căreia îi plăcea foarte mult să citească. Când Maria citea câte o poveste uita de orice altceva.

Maria citea o poveste despre un loc numit Kyrenia, unde nu existau reguli și nimeni nu putea să spună nimănui ce să facă. Într-o seară Maria a adormit în timp ce citea și a visat că era în poveste.

Povestea *Noapte bună Maria* ar trebui să te ajute pe tine și pe colegii tăi de clasă să vă gândiți la problemele care ar putea apărea dacă nu ar exista autoritate în viața noastră cotidiană. Acesta este Capitolul 1. Vei citi și alte părți ale poveștii în alte lecții.

Când termini de citit Capitolul 1, alege-ți un partener pentru a analiza mai atent povestea și pentru a răspunde la întrebările care urmează. Apoi împărtășește răspunsurile și cu ceilalți colegi de clasă.

NOAPTE BUNĂ MARIA

Capitolul 1

Peste tot pe unde trecea, cineva îi spunea Mariei ce să facă! În drum spre școală polițistul care dirija circulația a făcut-o să aștepte atât de mult încât a întârziat. Apoi diriginta i-a spus să rămână la școală după ore! Când s-a grăbit să ajunga la ora de vioară, directorul a oprit-o și i-a spus să nu mai alerge pe coridor.

În acea seară s-a certat cu fratele ei. Mama lor i-a trimis pe amândoi la culcare devreme. În sfârșit Maria s-a simțit în siguranță!

Maria s-a pus în pat și a început să citească o poveste despre un loc numit Kyrenia. Pe măsură ce încerca să se concentreze asupra poveștii, evenimentele acelei zile îi tot treceau prin minte. Maria era tot mai somnoroasă și în final s-a lăsat purtată pe tărâmul viselor. În visul ei, Kyrenia a devenit un loc fără regului, fără legi și unde nimeni nu putea să le spună celorlalți ce să facă.

În Kyrenia nu exista școală. Nu exista o limită a numărului de reviste cu benzi desenate sau filme pe care le putea lua o persoană din stocul Kyreniei. Maria le-a luat pe toate!

Bogdan a luat zece cupe de înghețată de ciocolată, preferata Mariei. Nu a mai rămas deloc pentru alții!

Plimbându-se prin Kyrenia, Maria a observat mormane uriașe de gunoi împrăștiate peste tot. A văzut cum oamenii se certau de fiecare dată când nu erau de acord cu ceva. Unii oameni erau trimiși la închisoare fără a fi judecați. Era periculos chiar și să traverseze strada pentru că mașinile goneau peste tot. Când s-a întors acasă a descoperit că cineva i-a luat toate revistele cu benzi desenate și toate filmele!

Imagine: Ce lucruri s-ar putea întâmpla într-un loc în care nu există autoritate?

Analizează cu atenție

- ? Ce personaj din poveste a exercitat autoritate? A exercitat cineva putere fără autoritate?
- ? Ce reguli și norme trebuia să respecte oamenii din Kyrenia?
- ? Ce lucruri bune i s-au întâmplat Mariei în Kyrenia?
- ? Ce probleme au apărut în Kyrenia din cauza lipsei de autoritate?
- ? Cum crezi că autoritatea ar fi ajutat la prevenirea problemelor din Kyrenia?

Idei de reținut...

Cum putem folosi autoritatea în societate?

În povestea despre Kyrenia ai văzut că a trăi împreună cu alții poate fi dificil dacă nu există autoritate. Ai învățat că exercitarea autorității ne ajută în următoarele feluri:

- **Asigurarea ordinii, siguranței și securității.**

Regulile ne fac viața mai ordonată, mai sigură și liniștită.

- ✓ O regulă de familie spune că înainte de a merge la culcare trebuie strâns totul în bucătărie și toate geamurile și ușile trebuie încuiate.

societate: oameni care trăiesc și acționează împreună

Imagine: Cum ar putea autoritatea să ajute la protejarea oamenilor și proprietății în această situație?

- **Protejarea proprietății.**

Legile ne protejează proprietate împotriva furtului sau daunelor intenționate comise de alții.

- ✓ Dacă nu ar exista legi împotriva spargerilor, oricine ar putea intra la tine în casă și ar lua orice ar dori.

- **Rezolvarea conflictelor în mod pașnic și corect.**

Regulile și legile și oamenii care le aplică îi pot ajuta pe oameni să își rezolve conflictele în mod pașnic și corect.

- ✓ La un meci de fotbal, arbitrul arbitrează jocul și rezolvă conflictele dintre echipe.

- **Asigurarea unei distribuții corecte, sau împărțirea, lucrurilor de care oamenii au nevoie, pe care le doresc, sau pe care trebuie să le facă.**

Regulile ar putea avea grijă ca oamenii să aibă parte de beneficii și să împartă sarcinile într-un mod corect.

- ✓ Fără reguli ar exista posibilitatea ca unii oameni să aibă parte de toate sarcinile grele în timp ce alții să aibă parte doar de sarcini ușoare, sau deloc.

- **Protejarea libertăților importante.**

Legea drepturilor omului îți protejează drepturile esențiale, cum ar fi dreptul la intimitate și dreptul la un proces echitabil.

- ✓ Dacă ești acuzat că ai luat ceva ce nu îți aparține, legea îți asigură un proces echitabil în care să poți spune și versiunea ta.

Imaginea 1: Cum i-ar fi putut ajuta autoritatea pe acești oameni să-și distribuie responsabilitățile în mod corect?

Imaginea 2: Cum ar fi putut contribui autoritatea la protejarea libertăților în această situație?

Rezolvă problema...

Poți descrie problemele din sala de informatică și explica de ce au apărut?

Citește *Noua sală de informatică*. Lucrează cu un partener pentru a răspunde la întrebările din secțiunea „Aplicații practice”. Folosește tabelul ca material ajutător.

Noua sală de informatică

Școala Generală nr. 50 nu avea calculatoare pentru elevi. D-na Ionescu, directoarea, știa cât de important era ca școala să aibă calculatoare care să-i ajute pe elevi să învețe. Când o firmă din oraș a donat 15 calculatoare noi școlii, d-na Ionescu s-a bucurat foarte mult. A pus niște mese și etajere într-o sală goală unde a instalat calculatoarele. A scris pe ușă cu litere mari și strălucitoare „Sala de informatică a Școlii Generale nr. 50.”

Profesorii au trimis grupe mici de elevi în sala de informatică pentru a folosi programele pentru matematică, lectură și istorie. Dacă elevii vroiau un program, îl luau pur și simplu de pe raft. Când nu mai foloseau programul, trebuia să îl pună la loc. Totuși, uneori elevii luau programul acasă.

Chiar înainte de vacanța de primăvară, d-na Ionescu a trebuit să decidă ce să facă în ceea ce privește sala de informatică. Multe programe lipseau. Altele erau greu de găsit pentru că nimeni nu le-a pus la locul lor. Unii elevi petreceau mult timp la calculator și nu vroiau să-l împartă cu alți elevi. De multe ori elevii se certau între ei. Unii elevi nu le permiteau altora să vorbească pentru că nu erau de acord cu ideile lor. În două rânduri certurile au escaladat și s-au transformat în bătăi, iar unii elevi au fost răniți. Zilnic sala de informatică era în dezordine, pentru că nimeni nu strângea după el. Într-o zi, d-na Ionescu a găsit câteva scaune rupte.

D-na Ionescu s-a hotărât să închidă sala de informatică până când va găsi o metodă să rezolve toate problemele. A fost o zi tristă pentru mulți elevi de la Școala Generală nr. 50.

Imagine: Cum am putea folosi autoritatea pentru a preveni apariția problemelor din sala de informatică a școlii?

Aplicații practice

Folosirea autorității pentru a găsi soluții		
Tipul de problemă	Exemplu	Soluție
1. Lipsa ordinii și a siguranței		
2. Lipsa protecției proprietății		
3. Lipsa ajutorului în ceea ce privește soluționarea certurilor în mod pașnic și corect		
4. Distribuție inegală a lucrurilor de care		

oamenii au nevoie, pe care le doresc sau trebuie să le facă		
5. Lipsa protecției libertăților importante		

? Ce fel de probleme a apărut în noua sală de informatică?

? Cum ar putea fi soluționate aceste probleme?

Folosește ceea ce știi...

1. Scrie o povestioară în care să descrii o experiență pe care ai avut-o când ți-ai dorit ca cineva cu autoritate să te ajute. Spune povestea colegilor tăi de clasă. Întreabă-i pe colegii tăi dacă problemele care au apărut în povestea ta fac parte din categoriile din tabel. Spune-le să sugereze cum ar fi putut autoritatea să rezolve problemele.
2. Ia un interviu unui adolescent sau unui adult. Întreabă-l/o dacă a avut vreodată probleme din cauza lipsei de reguli, norme, sau a unei persoane cu autoritate care să îl/o ajute. Află cum a rezolvat problema. Povestește-le și colegilor tăi ce ai aflat.
3. Adună articole din ziare și reviste. Articolele ar trebui să prezinte felul în care oamenii cu autoritate, regulile, normele sau legile au ajutat la rezolvarea unor probleme din comunitatea în care trăiești. Pune articolele pe un „Panou-Buletin al Autorității” în clasă.

Lecția 4

Cum poate fi folosită autoritatea pentru rezolvarea unei probleme a comunității?

Această lecție are un scop...

De obicei, acolo unde nu există autoritate apar probleme. În această lecție te vei gândi la diferite modalități în care regulile, normele, legile și oamenii cu autoritate pot ajuta la rezolvarea unor astfel de probleme.

La sfârșitul acestei lecții, ar trebui să poți lua și susține o poziție cu privire la felul în care poate fi folosită autoritatea pentru rezolvarea unei probleme a comunității.

Cuvinte cheie...

poziție de autoritate

traul

întrunire a cetățenilor

Participarea la o întrunire a cetățenilor...

Poți evalua, lua și susține o poziție cu privire la modul de a utiliza autoritatea?

Acum ai șansa de a aplica ceea ce ai învățat despre autoritate. Vei participa la o **întrunire a cetățenilor** pentru a învăța cum se rezolvă problemele comunității.

întrunire a cetățenilor: *o întâlnire a locuitorilor unui oraș sau ai unui cartier dintr-un oraș pentru a discuta și ajuta la rezolvarea problemelor comunității*

Citește *Traulerele vin în Hastings*. Apoi, colegii tăi de clasă vor organiza o întrunire a cetățenilor.

Tu și colegii tăi veți juca rolurile orășenilor din Hastings. Sunteți îngrijorați cu privire la ce se întâmplă în orașul vostru. La întrunire, toată lumea, inclusiv pescarii, poate discuta problemele și diferite modalități de rezolvare a acestora.

De adaptat povestea cu traulerele din Hastings și exercițiile

Oamenii care participă la întrunirea cetățenilor

Profesorul va împărți clasa în grupuri mici. Apoi, fiecare grup va juca rolul cetățenilor din oraș.

Imagine: Care ar putea fi câteva modalități eficiente prin care oamenii pot participa la o întrunire a cetățenilor?

Grupul 1 – Primarul și alte oficialități alese. Voi veți modera discuțiile. Le veți da cuvântul celorlalte grupuri pentru ca acestea să își prezinte punctul de vedere. Fiți pregătiți să puneți întrebări cu privire la cât de rezonabile sunt sugestiile lor. De asemenea, ar trebui să analizați orice sugestie care ar putea încălca drepturile celorlalți.

Grupul 2 – Asociația întreprinzătorilor.

.
. .
.

(în funcție de poveste)

Grupul 5 – Familii. Sunteți îngrijorați de schimbările care se produc în orașul vostru.

Pregătirea pentru întrunirea cetățenilor

Pentru a se pregăti pentru întrunirea cetățenilor, fiecare grup ar trebui să discute următoarele:

- problemele din oraș care vă preocupă cel mai mult
- regulile sau legile care ar putea ajuta la rezolvarea problemelor
- **pozițiile de autoritate** care ar putea ajuta la rezolvarea problemelor în viitor

poziție de autoritate: *un post care oferă oamenilor dreptul de a lua decizii și de a le spune celorlalți ce să facă*

Fiecare grup ar trebui să pregătească o scurtă prezentare pe care să o facă la întrunirea cetățenilor.

Prezentarea ar trebui să descrie următoarele:

- cele mai serioase probleme
- sugestiile grupului pentru rezolvarea acestor probleme, incluzând:
 - ✓ două sau trei legi cu privire la care cetățenii orașului pot vota
 - ✓ o descriere a unei poziții de autoritate (sau două) care ar putea fi utilă

Asigurați-vă că nici una din sugestiile voastre sau legile propuse nu încalcă drepturile cetățenilor din oraș sau ale celor implicați.

Participarea la întrunirea cetățenilor

Moderatorul va declara ședința deschisă. Apoi îi va cere fiecărui grup să își prezinte ideile. Membrii Consiliului le vor da cuvântul celor care doresc să pună întrebări grupurilor. De asemenea, ar putea da cuvântul unor persoane care doresc să spună ceva după ce grupurile își termină prezentările.

După ce grupurile și-au prezentat sugestiile, toți cei prezenți la întrunire ar trebui să discute și să decidă ce sugestii ar trebui să încerce.

Apoi, cei prezenți la întrunire ar trebui să voteze și să decidă

- care sunt sugestiile pe care le vor transforma în lege, și
- ce poziții de autoritate vor crea.

Discuții

- ? Sunteți de acord cu deciziile luate în cadrul întrunirii cetățenilor? Explicați de ce sau de ce nu.
- ? Credeți că o întrunire a cetățenilor este o modalitate eficientă în care o comunitate poate lua decizii? Explicați de ce sau de ce nu.

- ? Explicați felul în care soluțiile propuse au respectat drepturile și libertățile tuturor celor implicați, chiar dacă nu ați fost de acord cu poziția acestora.
- ? Există probleme în școala sau comunitatea voastră? Care sunt acestea? Cum poate autoritatea contribui la rezolvarea lor?

MODULUL 2: Cum putem evalua un candidat la o poziție de autoritate? Cum putem evalua regulile și normele?

Ai auzit pe cineva spunând: „X e un președinte bun” sau „N-ar fi trebuit să îl alegem pe X președinte”? Trebuie să ai grijă cum alegi oameni în poziții de autoritate. Aceștia pot avea o influență foarte mare asupra vieții tale. Oamenii bine pregătiți pentru a exercita autoritate îți pot face viața mai ușoară. Oamenii care nu sunt bine pregătiți îți pot face viața mai grea.

În acest modul vei învăța cum să alegi oameni competenți care să își facă treaba bine. Vei învăța ce pași trebuie urmați atunci când se alege președintele clasei sau o altă persoană într-o poziție de autoritate.

Ai auzit pe cineva spunând: „Chiar aveam nevoie de acea regulă!” sau „Acea regulă nu e corectă”? Unii oameni cred că dacă o regulă există, trebuie să fie și bună. Dar lucrurile nu sunt întotdeauna așa. Regulile pot avea și părți rele.

Nu e ușor să stabilești o regulă sau să dai o lege bună. În acest modul vei învăța cum poți să îți dai seama dacă o regulă sau lege este bună. De asemenea, vei învăța diferite moduri de a elabora și îmbunătăți regulile bune.

Imagine: Ce ar trebui să iei în considerare atunci când alegi președintele clasei? Ce ar trebui să iei în considerare atunci când decizi dacă o regulă este bună?

Lecția 5

Cum ar trebui să alegem oamenii care să ocupe poziții de autoritate

Această lecție are un scop...

În această lecție vei învăța cum să alegi pe cineva care să ocupe o poziție de autoritate. Vei învăța cum să folosești un set de instrumente intelectuale – întrebări care îți ghidează gândirea pentru a rezolva o problemă – care să te ajute să te hotărăști cine e mai bine pregătit pentru a ocupa o anumită poziție de autoritate.

La sfârșitul acestei lecții, ar trebui să știi să explici puterile, îndatoririle, privilegiile, și limitele unei anumite poziții de autoritate. De asemenea, ar trebui să știi să explici ce competențe ar trebui să aibă o persoană pentru a ocupa o poziție de autoritate.

Cuvinte cheie...

îndatoriri

puteri

instrumente intelectuale

privilegii

limite

competențe

Rezolvă problema...

Găsește și analizează chestiuni legate de autoritate

Îți aduci aminte de povestea *Noapte bună Maria*? Când Maria s-a dus la culcare în seara următoare, a citit un nou capitol din cartea despre Kyrenia. Încet încet a adormit și a început să viseze la Kyrenia.

Pe măsură ce citești Capitolul 2 din *Noapte bună Maria*, caută exemple de oameni care se află în poziții de autoritate. Când termini, alege-ți un partener cu care să analizezi mai atent povestea și să răspunzi la întrebările legate de aceasta.

NOAPTE BUNĂ MARIA

Capitolul 2

Deși îi plăcea să aibă libertatea de a face orice vroia, traiul în Kyrenia era foarte dificil. Maria a vorbit cu vecinii ei. Împreună au stabilit că au responsabilitatea de a face ceva pentru a face din Kyrenia un loc mai sigur. S-au hotărât să pună semnul STOP la o intersecție periculoasă de străzi. Spre surprinderea lor, a funcționat! Traversarea străzii a devenit mai sigură.

Oamenii erau foarte încântați de semnul STOP. Maria s-a hotărât să organizeze o întrunire cu toți cetățenii Kyreniei. Spera că aceștia ar putea sugera și alte modalități de a îmbunătăți comunitatea.

Maria vorbi mulțimii: „Un semn STOP nu e suficient pentru a schimba lucrurile,” spuse ea. „Totuși, ar fi de folos să avem niște reguli. Regulile ar putea preveni certurile. Ele ar putea avea grijă ca toată lumea să fie tratată corect”.

Oamenii au căzut pe gânduri. Cineva a propus o regulă conform căreia nici un client să nu poată lua mai mult de trei cupe de înghețată. Altcineva a sugerat o regulă împotriva aruncării gunoiului la întâmplare.

Apoi un bărbat spuse: „Ce se întâmplă dacă cineva nu respectă regulile? Probabil că avem nevoie de mai multe reguli?”

Maria a răspuns: „Trebuie să alegem niște persoane care să se asigure că noile reguli funcționează.”

Așa că oamenii au votat. L-au ales pe Leo să fie șerif. Treaba lui era să aibă grijă ca oamenii să respecte regulile.

Apoi au ales-o pe Karina să fie judecător. Treaba ei era să decidă ce să facă dacă oamenii nu respectă regulile. De asemenea, Karina trebuie să gestioneze conflictele dintre locuitorii Kyreniei.

În sfârșit, oamenii i-au ales pe Marius, pe Ionuț și pe Ileana ca membri ai unui consiliu local. Aceștia aveau sarcina de a elabora noi reguli când era nevoie.

Majoritatea oamenilor erau foarte mulțumiți de ceea ce s-a întâmplat la întrunire. Totuși, existau și persoane nemulțumite. Aceștia spuneau „Ne plăcea să facem ce vrem. Apoi cineva s-a trezit să aducă vorba despre autoritate.” Maria s-a trezit din vis.

Imagine: Cum este poziționarea unui semn STOP la o intersecție un exercițiu de autoritate?

Imagine: Cum exercită autoritate în această comunitate judecătorul, șeriful și consiliul local?

Analizează cu atenție

- ? Pe cine au ales cetățenii din Kyrenia să
 - aplice regulile
 - gestioneze conflictele
 - decidă ce se întâmplă cu oamenii care încalcă regulile
 - facă noi legi
- ? Care crezi că sunt **îndatoririle** unui judecător, șerif, membru al unui consiliu local?
- ? Ce **competențe** crezi că trebuie să aibă o persoană pentru a face treabă bună în fiecare din aceste posturi?
- ? În țara sau în comunitatea ta, cum se numesc persoanele care se ocupă de
 - aplicarea regulilor sau legilor
 - gestionarea conflictelor
 - luarea deciziilor cu privire persoanele care încalcă regulile
 - elaborarea unor noi reguli sau legi atunci când e nevoie

Idei de reținut...

De ce ar trebui să știm cum să alegem oamenii care să ocupe poziții de autoritate?

Probabil că deja ai avut șansa de a alege pe cineva într-o poziție de autoritate. Poate că ai ales pe cineva ca șef de clasă. Sau poate ai ales căpitanul echipei de fotbal a școlii sau ai votat pe cineva care să supravegheze coridoarele școlii.

De-a lungul vieții tale îți se va cere să iei hotărâri cu privire la alegerea persoanei potrivite pentru o poziție de autoritate. Forma de guvernământ pe care o avem ne dă dreptul de a ne alege conducătorii. De aceea, este important să știm cum să alegem bine.

Imagine: Care sunt câteva lucruri pe care ar trebui să le luăm în considerare când alegem o persoană într-o poziție de autoritate?

Rezolvă problema...

Poți descrie îndatoririle și competențele unui președinte al clasei?

Pe măsură ce citești *Alegeri la clasă*, gândește-te ce îndatoriri are un președinte al clasei. Apoi gândește-te de ce competențe are nevoie o persoană pentru a fi un conducător bun al clasei. Lucrează cu un partener pentru a răspunde la întrebările de la secțiunea „Aplicații practice”.

Alegeri la clasă

Elevii din clasa d-lui Pituș s-au gândit că au nevoie de un președinte al clasei. Clara a sugerat să facă o listă cu îndatoririle și puterile pe care ar trebui să le aibă un președinte al clasei. Ea a propus ca după aceea să se organizeze alegeri la clasă.

George vroia ca președintele să organizeze întâlniri săptămânale cu toată clasa. Alina a sugerat ca președintele să reprezinte clasa în consiliul elevilor. D-l Pituț vroia ca președintele să aleagă supraveghetorii clasei. De asemenea, el a sugerat ca președintele să dea premii supraveghetorilor dacă își fac treaba cum trebuie. Raul a spus că președintele ar trebui să poată participa la evenimentele școlii fără a plăti.

Toți elevii din clasă au fost de acord cu aceste idei. Ei au decis că aceste îndatoriri și puteri erau suficiente pe moment. Mai târziu puteau adăuga și altele.

De asemenea, elevii au hotărât că ar fi bine să limiteze puterile președintelui. Ei au propus ca d-l Pituț să aprobe alegerile președintelui în ceea ce privește supraveghetorii clasei. De asemenea, ei vroiau ca președintele să respecte regulile existente cu privire la organizarea întâlnirilor cu clasa.

Elevii au ales trei persoane care să candideze la această funcție. Toți s-au străduit să-și aleagă candidatul preferat. Unii elevi au făcut postere. Alții au ținut discursuri în fața întregii clase. Toți au discutat punctele tari și punctele slabe ale candidaților. În ziua alegerilor, elevii au numărat voturile. Câștigătorul a fost Mihaela Costin.

Mihaela Costin era o elevă bună, dar era timidă în fața unui grup numeros. Mihaela nu prea lipsea de la școală. Lipsise de la școală doar o dată anul acesta. Mihaela nu a mai ocupat niciodată o poziție de autoritate, dar sora sa mai mare era președintele consiliului elevilor. Mulți elevi o plăceau pe Mihaela. Câțiva credeau că este „cu nasul pe sus”. Lui Costel îi era teamă că Mihaela nu va asculta ideile celorlalți elevi din clasă.

Imagine: Ce responsabilități avem atunci când participăm la alegeri de clasă sau școală?

Aplicații practice

? Care sunt câteva îndatoriri, puteri și privilegii ale unui președinte al clasei?

- ? Care sunt câteva limite impuse președintelui clasei?
- ? Care sunt câteva competențe pe care ar trebui să le aibă o persoană pentru a fi un bun președinte al clasei?
- ? Care sunt câteva din punctele tari ale Mihaelei în calitate de candidat la funcția de președinte al clasei?
- ? Care sunt câteva din punctele slabe ale Mihaelei în calitate de candidat la funcția de președinte al clasei?
- ? Crezi că Mihaela va fi un bun președinte al clasei? De ce sau de ce nu?

Idei de reținut...

Ce ar trebui să luăm în considerare atunci când alegem o persoană într-o poziție de autoritate?

Când un instalator repară o țevă spartă, acesta își ia din geanta cu scule unealta potrivită pentru ceea ce are de făcut.

Atunci când încercăm să rezolvăm o problemă, vrem să punem întrebările potrivite care să ne ajute să ne gândim la problemă. Numim aceste întrebări **instrumente intelectuale**, sau instrumente ale minții. Următoarele sunt instrumente intelectuale care ne pot ajuta să alegem oamenii care să ocupe poziții de autoritate.

1. **Care este poziția?** Înainte de a decide dacă o persoană poate face o treabă bună, trebuie mai întâi să identifici poziția pe care el sau ea o va ocupa.
2. **Care sunt îndatoririle, puterile, privilegiile și limitele poziției?** Trebuie să încerci să aflii mai multe lucruri despre poziția respectivă.
 - ✓ Care sunt îndatoririle postului? Ce puteri va avea acea persoană? Persoana respectivă va avea privilegii, și dacă da, care sunt acestea? Ce limite i se vor impune persoanei în ceea ce privește autoritatea sa?
3. **Ce competențe ar trebui să aibă o persoană pentru a-și face bine treaba?**
 - ✓ O persoană care ocupă o poziție de autoritate trebuie să știe să-i trateze pe oameni în mod corect, să muncească din greu și să fie cinstită.

De asemenea, ar trebui să te gândești la orice alte calități speciale de care are nevoie o persoană pentru a-și face bine treaba.

- ✓ Un judecător trebuie să cunoscă legea. Un antrenor trebuie să știe regulile jocului. Un pompier trebuie să fie puternic.

Pentru poziții diferite e nevoie de persoane cu competențe diferite.

4. **Care sunt punctele tari și punctele slabe ale persoanelor avute în vedere pentru poziție?** Ar trebui să compari competențele fiecăreia cu îndatoririle pe care le presupune postul.

- ✓ O persoană condamnată pentru că a furat bani nu ar fi un candidat potrivit la poziția de președinte al unei bănci.

De asemenea, ar trebui să compari candidații între ei.

- ✓ Elena are diplomă de liceu. Claudiu are diplomă de facultate și a studiat științele educației. Claudiu este mai potrivit pentru un post de profesor.

5. **Ce persoană ar fi cea mai potrivită pentru poziție? De ce?** După ce ai analizat poziția și ai comparat candidații, trebuie să hotărăști ce persoană are competențele potrivite pentru post. Ar trebui să știi să explici de ce ai preferat o persoană în locul alteia.

instrumente intelectuale: *seturi de întrebări și idei care ne ajută să ne gândim mai bine la o problemă sau un subiect*

îndatoriri: *sarcinile pe care cineva într-o poziție de autoritate trebuie să le ducă la capăt*
puteri: *lucrurile pe care o persoană într-o poziție de autoritate are voie să le facă pentru a-și îndeplini îndatoririle*

privilegii: *lucrurile pe care o persoană într-o poziție de autoritate are voie să le facă*

limite: *lucrurile pe care o persoană într-o poziție de autoritate nu are voie să le facă*

competențe: *calitățile sau aptitudinile de care are nevoie o persoană pentru a face treabă bună într-o poziție de autoritate*

Rezolvă problema...

Poți evalua candidații?

Acum poți aplica ceea ce ai învățat pentru a rezolva o nouă problemă. Următoarele persoane candidează pentru postul de primar. Primarul este șeful puterii executive din conducerea unui oraș. El sau ea are îndatorirea de a pregăti bugetul, numi funcționari și propune legi. De asemenea, primarul conduce întrunirile consiliului local și poate vota pentru a rupe egalitatea. Numirea primarului trebuie aprobată de consiliul local, iar acesta trebuie să candideze o dată la patru ani. Cum te-ai hotărî pe cine să votezi? Tabelul cu instrumente intelectuale te poate ajuta să evaluezi candidații. Mai jos se află un exemplu de astfel de tabel. Completează tabelul, explică ce candidat ai ales și explică modul în care ai ales.

- **Eliza Petrache.** D-na Petrache este căsătorită și are doi copii majori. Locuiește în oraș de când s-a născut, acum 52 de ani. În ultimii opt ani a fost membru în consiliul local. Este recunoscută pentru inteligența și onestitatea sa. A studiat contabilitate, iar înainte de a deveni membru în consiliul local a lucrat ca mediator.
- **Horațiu Mihăilă.** Dl Mihăilă are 26 de ani. A venit în oraș acum patru ani pentru a lucra în domeniul parcurilor. La facultate a fost căpitanul echipei de baschet. În armată a câștigat o medalie pentru curaj. De asemenea și-a pierdut vederea când a fost rănit în timpul Războiului din Golf. Este plin de energie și vrea să aducă idei noi în conducerea orașului. Deja are planuri legate de combaterea criminalității în oraș și a avut câteva întâlniri cu șefii unor agenții municipale.

Instrumente intelectuale pentru evaluarea unui candidat la o poziție de autoritate	
1. Care este poziția?	
2. Care sunt îndatoririle, puterile, privilegiile și limitele poziției? a. Îndatoriri – O persoană în această poziție are următoarele îndatoriri b. Puteri – O persoană în această poziție are următoarele puteri c. Privilegii – O persoană în această poziție are următoarele privilegii d. Limite – O persoană în această poziție are următoarele limite asupra puterii sale	
3. Ce competențe ar trebui să aibă o persoană pentru a-și face bine treaba?	
4. Care sunt punctele tari și punctele slabe ale candidaților?	
5. Pe cine ai alege? De ce?	

Folosește ceea ce știi...

1. Ia un interviu unei persoane care selectează candidați la poziții de autoritate: o persoană care angajează polițiști, profesori, manageri de magazin, agenți de circulație, etc. Întreabă ce competențe caută atunci când intervievează candidații la postul respectiv.
2. Citește un articol dintr-un ziar despre sportul tău preferat. Află care sunt îndatoririle antrenorului. Descrie competențele, talentele și cunoștințele pe care ar trebui să le aibă o persoană în postul de antrenor.

Lecția 6

Pe cine ai alege ca antrenor la echipa de fotbal a școlii?

Această lecție are un scop...

Acum știi cum să folosești instrumentele intelectuale pentru a analiza o poziție de autoritate. Ai folosit instrumentele pentru a decide dacă o persoană este potrivită pentru un post. În această lecție, vei aplica din nou instrumentele intelectuale. Aceste instrumente te vor ajuta să alegi antrenorul echipei de fotbal a școlii.

La sfârșitul acestei lecții, ar trebui să știi să explici motivele alegerii tale.

Cuvinete cheie

voluntar

Participarea la o întrunire a comitetului...

Poți evalua candidații?

În fiecare an elevii școlilor din toată țara se înscriu în echipele sportive ale școlii, ca activitate extracurriculară. Adulții se oferă voluntari pentru a antrena aceste echipe în timpul lor liber. Ei speră ca membrii echipei să învețe să fie jucători buni, să lucreze împreună și să fie „fair play”. Ei speră ca membrii echipei să devină responsabili, dar să se și distreze. Bineînțeles că speră și ca echipa lor să câștige.

Tigrii își aleg un nou antrenor

Anul trecut, *Tigrii* au terminat campionatul școlar pe ultimul loc. Echipa a pierdut toate meciurile. Nu a avut un antrenor constant, ci a depins de părinți diferiți în fiecare săptămână.

Oamenii care se ocupau de această activitate extracurriculară s-au gândit că un antrenor regulat ar putea ajuta echipa să câștige. Așa că au pus anunțuri prin tot

orașul cerându-le celor interesați să **se ofere voluntari** pentru acest post. Astfel, cinci persoane s-au oferit voluntari.

Persoanele care se ocupau de acest program au format un comitet.

Responsabilitatea comitetului era de a hotărâ pe care dintre cei cinci voluntari îl vor alege ca antrenor al echipei.

voluntar: *persoană care își dedică timpul liber unei activități fără a fi plătită sau fără a i se impune să facă acest lucru*

Participanții la întrunirea comitetului

Un grup reprezintă comitetul de selecție. Celelalte grupuri vor juca rolul candidaților la poziția de antrenor.

Grupul 1 – Comitetul de selecție. Voi vă veți ocupa de următoarele:

- Alegeți patru sau cinci caracteristici ale poziției de la întrebarea 3 din tabel.
- Citiți descrierea fiecărui candidat.
- Pregătiți câteva întrebări pentru fiecare candidat atunci când acesta se va prezenta în fața comitetului.
- Le puteți cere candidaților să explice câteva detalii din descrierea lor. De asemenea, îi puteți întreba cum ar gestiona anumite situații care apar atunci când antrenează o echipă.

Grupurile 2 – 6 – Candidații la postul de antrenor

Grupul 2 – Ilie „Stângaciul”. Dl. Ilie are 40 de ani. Este proprietarul unui magazin de articole sportive. El și soția lui au trei copii: Alin, 13 ani; Ana-Maria, 11 ani; și Alex, 9 ani. Dl. Ilie a jucat în echipa de fotbal a facultății ca mijlocaș.

Toți copiii familiei Ilie joacă în echipele de fotbal ale școlilor unde învață.

„Stângaciul” nu a participat la meciurile de anul trecut pentru că a trebuit să aibă grijă de afacerea sa. El crede că anul acesta va fi diferit.

Grupul 3 – Andreea Ioniță. D-na Ioniță are 26 de ani. Este profesoară de educație fizică la Școala Generală nr. 31. Nu are copii. Când a fost studentă, d-na Ioniță a fost o atletă foarte bună. A făcut parte din echipa olimpică a României.

Unii dintre elevii ei cred că este prea severă. Aproape toată lumea spune că d-na Ioniță cunoaște toate sporturile foarte bine. Ea i-a convins pe responsabili de campionatul școlar să le lase și pe fete să joace în echipe.

Grupul 4 – Mihai Georgescu. Dl Georgescu a fost șofer pe camion, iar acum este pensionar. Acum mulți ani a fost implicat într-un accident rutier. Acum se descurcă greu. Este căsătorit de 35 de ani și are două fete majore.

În tinerețe, dl. Georgescu a jucat volei la o echipă locală. Acum urmărește cât de multe meciuri de fotbal poate. Urmărește meciurile de fotbal la televizor, dar merge și pe stadion. Toți copiii vorbesc cu el despre jucătorii lor preferați din Liga I. Cunoaște palmaresul tuturor. Dl. Georgescu zâmbește și este vesel tot timpul.

Grupul 5 – „Fulgerul” Filote. D-na Filote are 33 de ani și are trei copii. Pe vremuri a fost starul unei echipe feminine de fotbal care a jucat în toată țara. Se spune că „Fulgerul” dribla mingea printre jucători cu o viteză că abia o vedeai.

În ultimii ani ai carierei sale, a jucat și a coordonat echipa la fiecare meci. Acum își dedică marea majoritate a timpului bebelușului ei. D-na Filote dorește să se implice într-o activitate în afara casei.

Grupul 6 – Daniel Deleanu. Dl Deleanu are 42 de ani și este tatăl lui Bogdan, cel mai bun jucător al *Tigrilor*. Dl Deleanu este chimist. Este foarte precis când încearcă să rezolve o problemă. Dl. Deleanu este foarte interesat de modul în care joacă echipa.

Bogdan își petrece fiecare sfârșit de săptămână în parc, jucând fotbal cu tatăl său. Câteodată stau până târziu, pentru ca Bogdan să învețe lucruri noi de la tatăl său. De multe ori, în timpul meciului, dl. Deleanu țipă la arbitru.

Pregătirea pentru întrunirea comitetului

Toate grupurile ar trebui să răspundă la întrebările 1-3 din tabelul „Instrumente intelectuale pentru evaluarea unei poziții de autoritate”. Comitetul de selecție trebuie să facă următoarele:

- Să aleagă un președinte care să conducă întrunirea.
- Să citească lista cu cele mai importante caracteristici celorlalte grupuri.

Fiecare grup care joacă rolul unui candidat ar trebui să facă următoarele:

- Să citească descrierea candidatului și să decidă care îi sunt punctele tari și punctele slabe.
- Să aleagă pe cineva din grup care să fie candidatul și să țină un mic discurs la întrunirea comitetului.
- Să scrie discursului candidatului, explicând motivele pentru care comitetul ar trebui să îl/o aleagă.
- Să se pregătească să își ajute candidatul să răspundă la întrebările comitetului de selecție.

Participarea la întrunirea comitetului

Președintele comitetului de selecție declară deschisă ședința. Apoi, președintele va chema fiecare candidat pentru a ține un mic discurs cu privire la competențele sale. După ce ascultă toți candidații, președintele le poate oferi și altor membri ai comitetului șansa de a le pune întrebări candidaților.

După ce comitetul de selecție ascultă toți candidații, ar trebui să urmeze pașii următori:

- Să discute punctele tari și punctele slabe ale fiecărui candidat.
- Să decidă care candidat ar fi persoana cea mai potrivită pentru post.

- Să explice clasei motivul pentru care a făcut alegerea respectivă.

Discuții

- ? Sunteți de acord cu decizia comitetului de selecție? De ce sau de ce nu?
- ? Dacă nu sunteți de acord, pe cine ați alege voi ca antrenor? De ce?
- ? De ce este important să luați în considerare ideile și filozofia candidaților atunci când alegeți pe cineva într-o poziție de autoritate?
- ? Acum că *Tigrii* au un nou antrenor, care sunt responsabilitățile jucătorilor, părinților, sau ale spectatorilor?

Lecția 7

Cum putem evalua regulile și normele

Această lecție are un scop...

Știi că regulile și normele contribuie la protejarea oamenilor și a proprietății acestora. Regulile și normele îi ajută pe oameni să trăiască împreună în pace și respect reciproc.

Totuși, nu orice regulă sau normă este bună sau utilă. În această lecție vei învăța cum să analizezi regulile și normele pentru a decide dacă sunt bune sau utile. De asemenea, vei învăța cum să le schimbi pentru a le face mai bune.

La sfârșitul acestei lecții, ar trebui să știi să evaluezi regulile și normele și să elaborezi altele noi.

Cuvinte cheie...

funcție publică

Idei de reținut...

Cine face regulile sau normele

Uneori este util să dăm anumitor persoane dreptul de a le spune celorlalți ce să facă. Un mod prin care oamenii exercită acest tip de autoritate este stabilirea unor reguli care le spun celorlalți cum să acționeze în anumite situații.

- ✓ Părinții au dreptul de a stabili reguli. Prin aceste reguli, ei au grijă de siguranța și sănătatea copiilor lor.

Imagine: Ce regulă crezi că a stabilit acest părinte pentru a-și proteja copilul?

- ✓ Profesorii și directorii de școală au dreptul de a stabili reguli. Aceste reguli contribuie la o educație eficientă a copiilor și îi protejează în perioada în care sunt la școală.

- ✓ Copiii stabilesc reguli, mai ales când se joacă diferite jocuri. Aceste reguli fac jocul mai plăcut și îi ajută pe toți să se înțeleagă.

Imagine: De ce este important să existe reguli pentru jocuri?

- ✓ Oamenii pe care îi alegem într-o **funcție publică** au dreptul de a da norme și legi. Acestea ne protejează drepturile, asigură ordine și siguranță, și îmbunătățesc calitatea vieții noastre.

funcție publică: *o poziție de autoritate guvernamentală în care cineva este ales sau numit*

Aplicații practice

- Dă câteva exemple de persoane care exercită autoritate stabilind reguli și norme.
- Dă câteva exemple de reguli și norme pe care aceste persoane le-ar putea stabili.
- Care ar putea fi câteva motive pentru care oamenii stabilesc regulile și normele pe care le-ai descris?

Rezolvă problema

Poți spune de ce aceste reguli și norme sunt greșite?

Anumite seturi de întrebări, sau instrumente intelectuale, ne pot ajuta să decidem dacă o regulă, normă sau lege este bună sau utilă. Poți folosi aceste instrumente pentru a evalua regulile, normele și legile.

Fiecare din următoarele exmple descrie o problemă și o regulă sau lege care abordează această problemă. Lucrează cu un partener pentru a analiza fiecare regulă și a răspunde la întrebările din tabelul „Instrumente intelectuale pentru evaluarea regulilor și normelor”. La pag. ... se află un exemplu de astfel de tabel.

1. D-na Adam era supărată că unii elevi întârziu la școală. Așa că a stabilit următoarea regulă: „Cei care întârzie trebuie să rămână la școală două ore în plus după terminarea orelor în fiecare zi timp de o lună”.
2. În țară erau foarte multe probleme. Așa că președintele a sugerat o nouă lege: „Toți oamenii trebuie să se poarte civilizată”.
3. Câțiva elevi de clasa I se ridicau mereu de pe scaune și îi deranjau pe cei care lucrau. Așa că dl. Iordache a citit următoarea regulă elevilor de clasa I: „De acum privilegiile în ceea ce privește mobilitatea elevilor sunt revocate până la o înștiințare ulterioară”.
4. Curtea școlii era prea mică pentru ca toată lumea să o poată folosi în același timp. Așa că directorul a stabilit următoarea regulă: „Băieții pot folosi terenul de joacă doar luna. Fetele îl pot folosi în restul săptămânii”.
5. Câțiva elevi vorbeau prea tare în timpul prânzului. Așa că directorul a stabilit următoarea regulă: „Nici un elev nu are voie să vorbească în timpul prânzului”.
6. Pentru a-i ajuta pe elevi să se mențină în formă, profesorul de educație fizică a stabilit următoarea regulă: „În timpul pauzei, fiecare elev va sări peste clădirea școlii de trei ori”.

Imagine: Cum poți să îți dai seama dacă o regulă este bună?

Instrumente intelectuale pentru evaluarea regulilor și normelor	
1. Ce regulă a stabilit persoana?	
2. De ce a crezut persoana că este necesar să stabilească o regulă?	
3. Pe lângă stabilirea unei reguli, ce alte modalități ar putea exista pentru a rezolva problema?	
4. Ce lucruri s-ar putea întâmpla din cauza acestei reguli?	
5. Ce este greșit la această regulă? Care este punctul slab al acestei reguli?	
6. Ai păstra această regulă așa cum este, ai schimba-o, sau ai renunța la ea? De ce?	

Aplicații practice

Acum hai să vedem care sunt caracteristicile unei reguli bune sau utile. Tu și partenerul tău ați răspuns la cele șase întrebări din tabelul „Instrumente intelectuale pentru evaluarea regulilor și normelor”. Aveți un set de răspunsuri pentru fiecare regulă pe care ați evaluat-o. În acest exercițiu concentrați-vă asupra răspunsurilor la întrebarea 5 din tabelul „Instrumente intelectuale pentru evaluarea regulilor și normelor”.

1. Împreună cu partenerul tău analizați tabelul de pe pagina următoare, „Caracteristici ale unei reguli bune sau utile”.
2. În coloana „Puncte slabe” enumerați toate răspunsurile pe care le-ați scris la întrebarea 5 „Ce este greșit la această regulă? Care este punctul slab al acestei reguli?”
3. Apoi, treceți la coloana „O regulă bună ar trebui...”. Gândiți-vă la punctul slab ale fiecărei reguli.
4. Acum gândiți-vă la o caracteristică a unei reguli bune și scrieți răspunsul în coloana „O regulă bună ar trebui...”

Caracteristici ale unei reguli bune și utile		
Regula	Punct slab	O regulă bună ar trebui...
1		
2		
3		
4		
5		
6		

Rezolvă problema...

Poți să îți folosești noua aptitudine pentru a stabili o regulă bună?

Acum ai niște aptitudini noi. Poți folosi un set de instrumente intelectuale pentru a evalua și decide dacă o regulă este bună sau utilă. De asemenea, instrumentele intelectuale te pot ajuta să stabilești noi reguli pentru casa ta, școala ta, sau comunitatea ta.

Citește povestea *Coadă de la cantină*. Folosește tabelul „Instrumente intelectuale pentru evaluarea regulilor și normelor” pentru a stabili noi reguli pentru a rezolva problema de la Școala Generală nr. 62.

Coadă de la cantină

Elevii de clasa a III-a, a IV-a și a IV-a de la Școala Generală nr. 62 iau prânzul în același timp. Cantina școlii este mică și sunt doar două persoane care servesc mâncare. Elevii trebuie să stea la o coadă lungă până le vine rândul.

Elevii se împing și se îmbrâncesc. Unii se bagă în față. Fetele se plâng că băieții le trag de păr și le insultă. Băieții se plâng că fetele se mișcă prea încet și nu stau la coadă. Uneori e greu să-ți dai seama cine așteaptă la rând să primească mâncare și cine stă doar de vorbă cu prietenii săi.

Un grup de elevi a sugerat că ar trebui să existe niște reguli care să ajute la rezolvarea problemelor legate de statul la coadă la prânz.

Imagine: Cum putem folosi regulile pentru a rezolva probleme la școală, acasă și în comunitățile noastre?

Aplicații practice

- ? În ce mod regulile sugerate de tine contribuie la îmbunătățirea situației din cantina școlii?
- ? Cum te-a ajutat tabelul „Instrumente intelectuale pentru evaluarea regulilor și normelor” să stabilești noile reguli?
- ? Cum ai putea folosi instrumentele intelectuale pentru a stabili reguli în familia, școala, sau comunitatea ta?

Folosește ceea ce știi...

1. Enumeră trei reguli din școala ta. Evaluează-le folosind instrumentele intelectuale pe care le-ai învățat în această lecție. Ai păstra regulile așa cum sunt, le-ai schimba, sau ai renunța la ele? Explică.
2. În grupuri de trei până la cinci elevi, scrieți o schiță despre rezolvarea unei probleme cu o regulă nouă. Jucați schița în fața clasei și cereți-le colegilor să evalueze regula pe care ați creat-o.

Lecția 8

Cum se poate elabora o nouă regulă sau normă

Această lecție are un scop...

Acum că știi să evaluezi o regulă sau normă, poți să mergi un pas mai departe. În această lecție vei folosi instrumentele intelectuale pentru a elabora o lege.

La sfârșitul acestei lecții, ar trebui să știi să explici cum ai folosit instrumentele intelectuale pentru a elabora o lege. De asemenea, ar trebui să știi să explici ce s-ar putea întâmpla dacă legea este aprobată.

Cuvinte cheie

parlamentar

propunere

Participarea la o întrunire a comunității

Poți elabora o lege pentru a rezolva o problemă?

În cadrul acestei activități vei elabora o lege care să ajute la rezolvarea problemei descrise în povestea *Unde sunt copacii?* Mai întâi citește povestea. Apoi veți lucra în grupuri mici pentru a participa la o întrunire a comunității.

Unde sunt copacii?

Pe vremuri, Valea Trotușului era o zonă înconjurată de munți plini de păduri. Oamenii foloseau lemnul pentru a-și construi și încălzi casele.

Odată cu trecerea timpului, oamenii și-au dat seama că pot vinde lemnul ce le rămânea altor comunități. Așa că au construit fabrici mari de cherestea, iar majoritatea oamenilor lucrau în aceste fabrici.

După o vreme, au apărut camioane pline de bușteni care își croiau drumul printre munți pentru a ajunge în văile de la poalele acestora. Erau atât de mulți copaci, încât părea că pădurea va trăi veșnic.

Pe măsură ce cererea pentru cherestea a crescut, au fost tăiați tot mai mulți copaci. După un timp, kilometri întregi de pământ aveau doar cioturi în loc de copaci. Oamenii au văzut cum frumoasele lor păduri sunt distruse. În curând nu va mai rămâne nici un copac în această zonă minunată.

Câțiva cetățeni au sugerat că ar trebui să existe o lege care să ajute la soluționarea acestei probleme. Cetățenii îngrijorați au luat legătura cu câțiva **parlamentari** care reprezentau județul Bacău. I-au rugat să organizeze o întrunire a comunității la care să participe persoanele interesate de elaborarea unei **propuneri** de lege care să fie echitabilă. Apoi vor trimite propunerea aparatului legislativ al țării pentru a fi aprobată.

Imagine: Cum putem folosi autoritatea pentru a rezolva problemele acestei comunități?

parlamentar: *o persoană aleasă de cetățeni pentru a elabora legi pentru ei la nivel de stat*

propunere: *un plan oferit pentru a fi dezbătut*

Cetățenii care participă la întrunirea comunității

Profesorul va împărți clasa în mai multe grupuri. Un grup va fi grupul parlamentarilor. Celelalte grupuri vor fi cetățeni îngrijorați din Valea Troțușului.

Mai întâi discutați problema în cadrul grupului. Folosiți tabelul „Instrumente intelectuale pentru evaluarea regulilor și normelor”. Tabelul ar trebui să vă ajute la elaborarea unei legi pe care să o prezentați la întâlnire. Instrumentele intelectuale pot ghida discuțiile de grup. Evaluați fiecare idee nouă folosind instrumentele din

tabel. După ce elaborați legea, verificați dacă are caracteristicile unei reguli bune pe care le-ați enumerat la lecția precedentă.

Imagine: Cum ar putea cetățenii să participe la procesul de elaborare a unei legi în comunitățile lor?

Grupul 1 – Grupul parlamentarilor

Ați vrea să elaborați o lege care să fie echitabilă pentru toți cetățenii din Valea Troțușului.

Grupul 2 – Cetățeni pentru salvarea pădurii

Credeți că pomii sunt esențiali pentru sănătatea pământului. Vreți să propuneți o lege care să protejeze pădurile împotriva tăierii.

Grupul 3 – Familii din Valea Troțușului

Vreți să salvați cât mai mulți copaci. Aveți nevoie în continuare de lemn din pădure pentru a vă încălzi casele.

Grupul 4 – Proprietari de fabrici de cherestea

Voi trebuie să tăiați copaci din pădure pentru a vă câștiga pâinea. Credeți că o lege strictă vă va duce la faliment.

Grupul 5 – Excursioniști, turiști

Vreți să salvați cât mai mult posibil din pădure. Înțelegeți faptul că unii dintre prietenii și vecinii voștri au nevoie de lemn din pădure.

Pregătirea pentru întrunire

Grupul 1 – Grupul parlamentarilor trebuie să citească descrierile cu atenție și să pregătească întrebări pentru celelalte grupuri. Enumerați pe tablă caracteristicile unei reguli bune. Alegeți un președinte al grupului.

Grupurile 2-5 – Toate grupurile cetățenilor trebuie să pregătească o scurtă prezentare prin care să-și explice legea tuturor celor care participă la întrunire. Fiți pregătiți să răspundeți la întrebările puse de grupul parlamentarilor, dar și de celelalte grupuri.

Imagine: Care sunt punctele tari și punctele slabe ale legii propuse de colegii tăi?

Participarea la întrunire

Președintele declară deschisă ședința. Membrii grupului de parlamentari scriu fiecare lege propusă pe tablă. Apoi aceștia invită fiecare grup să-și explice propunerea celor prezenți la întrunire.

Cetățenii trebuie să discute fiecare propunere și să aleagă legea pe care o cred cea mai bună. Apoi pot sugera schimbări care să includă idei de la toate grupurile.

Grupul parlamentarilor va scrie fiecare schimbare sugerată pe tablă.

Responsabilitatea lor este să se asigure că cetățenii sunt de acord cu schimbările propuse.

După ce a ascultat toate sugestiile, grupul parlamentarilor va rescrie legea propusă și o va trimite organului legislativ al țării, cerând aprobarea ei.

Discuții

- ? Ar trebui adoptată această lege de organul legislativ al țării? De ce sau de ce nu?
- ? Care sunt punctele tari și punctele slabe ale legii propuse?
- ? Ce s-ar putea întâmpla dacă legea propusă este adoptată?
- ? Care ar putea fi alte soluții pentru această problemă care să nu implice adoptarea unei noi legi?

MODULUL 3: Care sunt beneficiile și costurile asociate autorității

Imagine: Ce s-ar putea întâmpla atunci când exercităm autoritate? Care dintre aceste lucruri sunt avantaje și care sunt dezavantaje?

Probabil că până acum ți-ai făcut deja o idee cu privire la ce înseamnă autoritatea. Știi că folosim reguli și poziții de autoritate pentru a ne îmbunătăți viața. Dar autoritatea poate cauza și probleme. Avantajele se numesc „beneficii ale autorității”. Dezavantajele se numesc „costuri ale (prețul) autorității”.

În acest modul vei analiza câteva situații pentru a găsi răspunsuri la următoarele întrebări:

- Ce s-ar putea întâmpla când exercităm autoritate?
- Care dintre aceste lucruri sunt beneficii?
- Care sunt costuri?

Să știi să identifici costurile și beneficiile reprezintă un pas important în luarea deciziilor cu privire la exercitarea autorității. Odată ce identifici costurile și beneficiile poți rezolva probleme cu privire la următoarele chestiuni:

- Trebuie să exercităm autoritate în această situație?
- Ar trebui să păstrăm modul în care exercităm autoritate așa cum este?
- Când ar trebui să ne schimbăm modul în care exercităm autoritate?

Lecția 9

Ce consecințe ar putea rezulta din exercitarea autorității

Această lecție are un scop...

De fiecare dată când exercităm autoritate apar consecințe. Unele dintre aceste consecințe sunt beneficii. Alte consecințe pot fi costuri.

În această lecție vei învăța să identifici consecințele care ar putea rezulta din exercitarea autorității. Apoi vei învăța să decizi dacă aceste consecințe sunt beneficii sau costuri.

La sfârșitul acestei lecții, ar trebui să știi să explici câteva beneficii și costuri comune ale autorității. Ar trebui să știi să folosești ceea ce ai învățat pentru a decide dacă vrei să exerciți autoritate într-o anumită situație. Și, în final, ar trebui să știi să explici de ce este important să cunoști consecințele care ar putea rezulta din exercitarea autorității.

Cuvinte cheie...

beneficii

lipsă de flexibilitate

consecințe

siguranță

costuri

Idei de reținut...

Care sunt consecințele care pot rezulta din exercitarea autorității

Pe măsură ce oamenii câștigă experiență în ceea ce privește exercitarea autorității, își dau seama că se pot întâmpla anumite lucruri. Aceste lucruri se numesc **consecințe**.

consecințe: *lucruri care se întâmplă ca rezultat al unei acțiuni*

- ✓ Când un profesor de-al tău stabilește o regulă care spune că elevii trebuie să-și adune gunoiul, o consecință este că sala de clasă este mai curată și mai ordonată. O altă consecință este faptul că pierzi timp pentru a aduna gunoiul și a-l pune în coșul de gunoi.

Imagine 1: De ce este important să știi care sunt consecințele unei reguli sau norme?

Unele consecințe care pot rezulta din exercitarea autorității sunt **beneficii**, sau avantaje. Alte consecințe sunt **costuri**, sau dezavantaje.

beneficii: *avantaje; lucruri care promovează bunăstarea*

costuri: *dezavantaje; pierderi sau penalități asociate unui câștig*

- ✓ Atunci când directorul unei școli le spune elevilor să formeze un singur șir și să stea liniștiți până ajung la rând să își ia prânzul în cantina școlii, totul e mai sigur și mai ordonat. Acest lucru este un beneficiu. Pe de altă parte, elevii își pierd libertatea de a vorbi. Acest lucru este un cost.

Imaginea 2: Ce consecințe care rezultă din exercitarea autorității sunt beneficii și care sunt costuri?

Atunci când oamenii iau decizii cu privire la exercitarea autorității într-o anumită situație, este important să știe care ar putea fi consecințele acestui fapt. De asemenea, este important să înțeleagă care dintre consecințe sunt beneficii și care sunt costuri. Astfel, pot decide dacă vor să exercite autoritate în acea situație. De asemenea, se pot asigura că exercitarea autorității în acea situație va avea mai multe beneficii decât costuri.

Rezolvă problema...

Poți identifica și clasifica consecințele care rezultă din exercitarea autorității?

Îți mai amintești de Maria? Ultima oară când a adormit și a visat la Kyrenia, ea și ceilalți au exercitat autoritate. Erau preocupați să stabilească niște reguli și să aleagă persoanele care să ocupe poziții de autoritate. Îți aduci aminte de niște reguli pe care le-au stabilit? Îți aduci aminte de niște poziții de autoritate pe care le-au creat? Citește Capitolul 3 din *Noapte bună Maria*. Apoi, împreună cu un partener analizați mai atent povestea și răspundeți la întrebările de la sfârșit.

Imagine: Cum au folosit oamenii din comunitate autoritatea pentru a rezolva probleme?

NOAPTE BUNĂ MARIA

Capitolul 3

După ce locuitorii Kyreniei au stabilit reguli și au ales oameni în poziții de autoritate, lucrurile au început să meargă mai bine.

Noile reguli le permiteau tuturor să aibă acces la o un număr rezonabil de reviste cu benzi desenate, filme și înghețată. Datorită regulilor, mersul pe străzile Kyreniei a devenit mai puțin periculos, deoarece traficul era mai ordonat. De asemenea, totul era mai curat, deoarece oamenii respectau regula care le interzicea să arunce gunoiul la întâmplare.

Leo avea grijă ca lumea să respecte regulile împotriva încăierărilor. „Hai, terminați voi doi, altfel va trebui să vorbesc cu judecătorul” spunea el. Acum că șeriful și oamenii lui își făceau datoria, oamenii dormeau mai liniștiți. Știau că nu mai trebuie să se îngrijoreze așa mult pentru siguranța lor sau a proprietății lor.

Judecătoarea Karina gestiona conflictele într-un mod just. „Hai să vedem care-i problema” spunea ea. „Conform celor scrise la pagina 2.376 a manualului juridic, îi cer fiecăruia să îi plătească celuilalt 50 de lei.”

Unora nu le plăcea să respecte regulile. Ei credeau că regulile și oamenii cu autoritate le diminuau libertatea. Autoritatea îi împiedica pe oameni să facă ceea ce vroiau să facă.

Câteodată oamenii cu autoritate produceau confuzie în mintea cetățenilor Kyreniei. Aceștia dădeau instrucțiuni greșite sau nu dădeau instrucțiuni deloc. Câteva persoane cu autoritate făceau lucruri pentru care nu aveau autoritate. Hingherul i-a numit pe prietenii săi asistenți săi. Dar prietenii lui nu aveau competențele necesare pentru acest post. Primărița era prea ocupată pentru a le acorda atenției oamenilor care vroiau să-i vorbească.

Unii oameni din Kyrenia stăteau și nu făceau nimic. „Să facă cei cu autoritate totul – de aia i-am ales” spuneau ei. Ei credeau că e prea mare deranjul să urmărească ceea ce făceau oamenii cu autoritate. De asemenea, credeau că e prea greu să schimbe regulile care nu le plac.

Imagine: Ce consecințe apar atunci când Judecătoarea Karina exercită autoritate? Care dintre acestea sunt beneficii și care sunt costuri?

Analizează cu atenție

- ? Care sunt unele consecințe ale faptului că în Kyrenia există reguli și oameni cu autoritate?
- ? Care dintre acestea sunt beneficii?
- ? Care dintre acestea sunt costuri?
- ? Poți identifica niște consecințe ale regulilor existente în comunitatea ta?
- ? Care dintre aceste consecințe sunt beneficii? Care sunt costuri?
- ? De ce crezi că este important să știi ce consecințele pot apărea din exercitarea autorității?

Idei de reținut

Care sunt cele mai comune beneficii și costuri asociate cu exercitarea autorității?

Acum știi că atunci când oamenii exercită autoritate apar și consecințe. Mai știi și că putem clasifica aceste consecințe în beneficii și costuri. Următoarele lucruri sunt câteva beneficii și costuri comune care pot apărea când se exercită autoritate:

Beneficii comune

Siguranță. Autoritatea poate fi folosită pentru a asigura ordinea și a proteja oamenii și proprietatea.

Imagine: Cum poate autoritatea să contribuie la protecția oamenilor și proprietății?

siguranță: *situația în care ești protejat de orice rele*

- ✓ Legea circulației previne accidentele pentru că mașinile și camioanele circulă în mod ordonat.

Libertate și alte drepturi.

- ✓ Legea asigură dreptul oricărui copil la educație.

Echitate. Autoritatea ne ajută să distribuim lucrurile pe care oamenii le doresc și de care au nevoie în mod just. De asemenea, asigură tratament egal pentru toată lumea.

- ✓ Regulile din familie îi ajută pe oameni să împartă în mod egal treburile gospodărești.

Imagine: Cum ne poate ajuta autoritatea să fim corecți?

Soluționarea disputelor. Autoritatea ne ajută să soluționăm disputele în mod just.

- ✓ Atunci când te cerți cu un frate sau o soră cu privire la programul pe care vreți să îl urmăriți la televizor, părinții voștri vă pot ajuta să rezolvați problema.

Calitatea vieții. Autoritatea poate contribui la îmbunătățirea modului de viață al oamenilor.

- ✓ Legile care protejează calitatea alimentelor îi ajută pe părinții tăi să aibă grijă de sănătatea ta.

Imagine: Cum poate contribui autoritatea la îmbunătățirea modului de viață al oamenilor?

Costuri comune

Limitarea libertăților. De fiecare dată când exercităm autoritate limităm libertatea cuiva.

- ✓ Dacă ar exista o lege care să stipuleze că pentru a ține un discurs în public e nevoie de un permis special, ni s-ar limita libertatea de exprimare.

Nevoia de a fi atenți. Trebuie să avem grijă să alegem oamenii potriviți în poziții de autoritate. De asemenea, trebuie să ne asigurăm că aceștia își fac treaba cum trebuie.

- ✓ Înainte de a vota, trebuie să ascultăm ce spun candidații pentru a afla care sunt ideile și caracteristicile lor. Odată ce sunt aleși în funcție, ar trebui să le monitorizăm performanța.

Imagine: De ce vor să știe cetățenii dacă persoanele aflate în poziții de autoritate își fac treaba cum trebuie?

Lipsa flexibilității. Uneori legile, regulile și pozițiile de autoritate continuă să funcționeze după ce și-au îndeplinit scopul. Uneori oamenii cu autoritate se obișnuiesc atât de mult să facă lucrurile într-un anumit fel, încât nu sunt dispuși să schimbe modul în care se fac lucrurile.

- ✓ O lege cu care interzice spălatul mașinilor pe timp de secetă poate să rămână în vigoare și când se termină perioada de secetă.

lipsa flexibilității: *inabilitatea de a se schimba sau ostilitate la schimbare*

Renunțarea la responsabilitate. Când cineva are autoritate, ceilalți pot refuza să își facă treaba.

- ✓ Uneori oamenii nici măcar nu încearcă să rezolve o problemă, cum ar fi problema gunoiului, pentru că sunt de părere că este de datoria unui oficial ales să aibă grijă ca acesta să fie adunat.

Imagine: Cum i-am putea încuraja pe oameni să contribuie la rezolvarea unei probleme a comunității?

Bani pentru a plăti autoritatea. Atunci când creăm o poziție de autoritate, oamenii trebuie să plătească pentru acea poziție, de obicei prin impozite.

- ✓ Polițiștii primesc un salariu pentru a se întreține pe sine și pe familiile lor.

Rezolvă problema...

Poți identifica beneficiile și costurile autorității în această situație?

Pe măsură ce vei citi următoarea poveste, încearcă să identifici consecințele faptului de a avea un reprezentant al cosiliului elevilor. După ce termini de citit, răspunde la întrebările din secțiunea „Aplicații practice”.

Imagine: Beneficiile care rezultă din exercitarea autorității ca membru al consiliului elevilor depășesc costurile? De ce sau de ce nu?

Bianca Gabor, reprezentant în Consiliul elevilor

Anul acesta elevii au ales-o pe Bianca Gabor pentru a-i reprezenta în consiliul elevilor. Toată lumea o place pe Bianca. Este prietenoasă, muncitoare și este membră în câteva cluburi școlare. Colegii ei de clasă au așteptări mari de la Bianca. Ea nu îi dezamăgește.

După ce Bianca a câștigat alegerile, s-a străduit din greu să stabilească o regulă a școlii care să îi facă pe elevi să-și adune gunoiul de pe holuri și din curte. A reușit să îl facă pe directorul școlii să angajeze un agent de securitate care să supravegheze școala. Apoi a convins consiliul elevilor să voteze pentru cheltuirea unei părți din banii alocați pentru a cumpăra cărți și jocuri pe calculator noi pentru bibliotecă.

După o vreme unii elevi nu și-au mai dat interesul în ceea ce privește îmbunătățirea școlii. Bianca se descurca foarte bine și singură. Putea să continue tot așa.

Unii elevi s-au plâns că noul agent de securitate este prea strict. Îi făcea pe elevi să meargă în clasă cu cinci minute înainte să sune clopoțelul. Le interzicea să meargă în anumite zone ale școlii.

Pentru a finanța Balul Primăverii, Bianca a convins consiliul elevilor să perceapă o taxă celor care vroiau să participe. De când a devenit reprezentant în consiliul elevilor este tot mai greu să stai de vorbă cu Bianca. Întotdeauna este ocupată cu activitățile școlare sau cu întâlnirile consiliului elevilor.

Aplicații practice

- ? Care sunt câteva consecințe ale faptului că Bianca Gabor exercită autoritate ca membru al consiliului elevilor?
- ? Care dintre aceste consecințe sunt beneficii?
- ? Care dintre aceste consecințe sunt costuri?
- ? Cum crezi că ai putea folosi informațiile cu privire la consecințele, beneficiile și costurile care rezultă din exercitarea autorității în această situație?

Folosește ceea ce știi...

1. Enumeră câteva poziții de autoritate din familia ta, comunitatea ta, și din țara ta. Care sunt beneficiile și costurile fiecărei poziții?
2. Roagă-l pe bibliotecarul școlii să îți recomande o carte despre o persoană cu autoritate. Fă o scurtă prezentare a cărții. Enumeră beneficiile și costurile autorității pe care autorul i-a dat-o personajului principal.

Lecția 10

Cum poate fi folosită autoritatea pentru a reglementa practicarea skateboarding-ului în comunitate?

Această lecție are un scop...

În această lecție vei folosi aptitudinea de a identifica beneficiile și costurile pentru a lua o decizie. Decizia presupune exercitarea autorității pentru a controla practicarea skateboarding-ului într-o comunitate.

La sfârșitul acestei lecții, ar trebui să știi să explici modul în care identificarea și clasificarea consecințelor te poate ajuta să iei o decizie cu privire la exercitarea autorității.

Cuvinte cheie...

consiliu local

Participarea la o ședință a consiliului local

Poți evalua, lua și susține o poziție cu privire la o nouă lege?

Acum poți evalua o propunere de hotărâre de consiliu local aplicând ceea ce ai învățat cu privire la identificarea consecințelor care rezultă din exercitarea autorității. De asemenea poți folosi și ceea ce ai învățat cu privire la clasificarea consecințelor care rezultă din exercitarea autorității în beneficii și costuri.

Aceste aptitudini te vor ajuta să te pregătești și să faci o prezentare în fața unui consiliu local. Mai întâi, citește *Marea dezbateră cu privire la practicarea skateboarding-ului*. Apoi gândește-te la ceea ce s-ar putea întâmpla în cazul în care **consiliul local** aprobă hotărârea propusă.

Marea dezbateră cu privire la practicarea skateboarding-ului

Primăria este aproape plină. Consiliul a organizat o ședință publică cu privire la o propunere de hotărâre de consiliu local. Sigur vor fi discuții aprinse.

Hotărârea propusă stipulează: „**Este interzisă practicarea skateboarding-ului pe oricare din străzile, trotuarele, sau parcurile orașului**”. Scopul acestei hotărâri este prevenirea accidentării copiilor care practică skateboarding-ul, protejarea pietonilor, și reducerea zgomotului.

Consiliul a petrecut deja multe ore discutând efectele acestei hotărâri. Membrii consiliului știu că o astfel de hotărâre va limita practicarea unui sport foarte popular. Dar speră că vor exista mai puține accidente și mai puține plângeri din partea cetățenilor.

Membrii câtorva grupuri diferite vor să vorbească în fața consiliului despre noua hotărâre. La ora 10:30 fix, ciocănelul va anunța deschiderea ședinței.

Imagine: Ce s-ar întâmpla în cazul în care consiliul local ar aproba această hotărâre cu privire la practicarea skateboarding-ului? Care dintre consecințe ar fi beneficii și care ar fi costuri?

consiliu local: *în anumite forme de guvernare la nivel de oraș, un grup de oficiali aleși de cetățenii orașului pentru a lua hotărâri și a elabora politici*

Participanții la ședința de consiliu local

Profesorul va împărți clasa în grupuri mici. Un grup va juca rolul consiliului local. Celelalte grupuri vor avea rolul cetățenilor.

Grupul 1 – Consiliul local

Voi reprezentați interesele întregii comunități. Treaba voastră este să vă exercitați autoritatea pentru a lua hotărâri care să fie rezonabile și echitabile pentru toți cetățenii comunității.

Grupul 2 – Clubul surfer-ilor

Membrii clubului vostru sunt fete și băieți cărora le place să practice skateboarding-ul. Singurele locuri unde puteți practica sunt străzile orașului, trotuarele și locurile goale din parcări.

Grupul 3 – Comisia pentru siguranță

Voi sunteți oficiali locali care se ocupă de siguranța orașului, parcurilor, străzilor, și locurilor de muncă pentru toată lumea. Cercetarea pe care ați întreprins-o arată că mulți skateboarder-i suferă răni permanente.

Grupul 4 – Șeful poliției

Treba voastră este să aplicați legile în vigoare. Sunteți foarte ocupați patrulând pe străzi pentru a avea grijă ca oamenii să fie protejați de criminali. Să aveți grijă de skateboarder-i nu este o utilizare eficientă a timpului vostru.

Grupul 5 – Proprietari de locuințe

Zgomotul și pericolele pe care le presupune practicarea skateboarding-ului pe străzile și trotuarele orașului sunt probleme reale în cartierul vostru. Vreți să se facă ceva în această privință.

Grupul 6 – Părinți

Grupul vostru crede că practicarea skateboarding-ului este o formă de exercițiu bună pentru sănătate. După părerea voastră, comunitatea ar trebui să pună la dispoziția skateboarder-ilor locuri sigure unde să practice acest sport.

Imagine: Cum puteți folosi ideile legate de beneficii și costuri în prezentarea în fața consiliului local?

Pregătirea pentru ședința de consiliu local

Grupul care joacă rolul consiliului local trebuie să aleagă un președinte care să conducă discuțiile. De asemenea, trebuie să pregătiți întrebări pe care să le puneți celorlalte grupuri în timpul ședinței.

Toate grupurile trebuie să identifice consecințele care ar putea apărea în cazul în care consiliul local adoptă hotărârea propusă. Apoi, trebuie să clasificați fiecare consecință în beneficiu sau cost.

Grupurile trebuie să folosească aceste informații pentru a pregăti un discurs scurt pe care să îl țină în fața consiliului local. În sfârșit, alegeți o persoană din grup care să țină discursul. Ceilalți elevi din grup trebuie să coopereze pentru a răspunde la întrebările pe care le-ar putea pune membrii consiliului local.

Participarea la ședința de consiliu local

Președintele consiliului local declară deschisă ședința. Apoi, președintele invită fiecare grup de cetățeni să își facă prezentarea în fața consiliului. După fiecare prezentare, președintele oferă și celorlalți membri ai consiliului șansa de pune întrebări grupului.

După ce consiliul local ascultă prezentările tuturor grupurilor, consiliul trebuie să discute hotărârea propusă și să voteze. Membrii consiliului local trebuie să explice clasei motivele pe care își bazează decizia.

Imagine: De ce este important ca membrii consiliului local să asculte părerile unor grupuri diferite înainte de a lua o decizie?

Discuții

- ? Sunteți de acord cu decizia consiliului local? De ce sau de ce nu?
- ? Ce credeți că s-ar putea întâmpla în cazul în care consiliul local adoptă/nu adoptă hotărârea propusă?
- ? Care dintre beneficiile și costurile care ar putea rezulta din hotărârea propusă și care au fost prezentate în timpul ședinței de consiliu local sunt cele mai importante? De ce?
- ? În ce mod v-a ajutat identificarea consecințelor și clasificarea acestora în beneficii și costuri să luați decizii cu privire la exercitarea autorității în această situație?
- ? Ce alte moduri de a rezolva problema legată de practicarea skateboarding-ului ați putea sugera?

MODULUL 4: Care ar trebui să fie sfera de acțiune și limitele autorității

Să presupunem că vrei să creezi o nouă poziție de autoritate în clasa sau școala ta. Ce puteri și îndatoriri i-ai aloca persoanei care ar ocupa acea poziție? Ce limite ai impune asupra autorității acelei persoane? Cum ai avea grijă ca acea persoană să nu abuzeze de autoritatea pe care o are? Când concepem o poziție de autoritate trebuie să planificăm totul cu atenție. Dacă nu facem acest lucru, am putea crea o nouă serie de probleme.

Când vorbim despre puteri, îndatoriri, privilegii, și limite, folosim termenii sferă de acțiune și limite. Prin sferă de acțiune înțelegem până unde se extinde autoritatea, sau cât de multă autoritate poate fi exercitată. Prin limite înțelegem granițele stabilite astfel încât să fim siguri că nu se abuzează de autoritate.

Chiar și președintele României trebuie să respecte sfera de acțiune și limitele poziției. Acesta are puterea și datoria de a aplica legea. Totuși, puterea președintelui are limite. Președintele nu poate declara război. Aceasta este treaba Parlamentului. Președintele nu poate cheltui banii adunați din taxele plătite de contribuabili fără aprobarea Parlamentului.

Imagine: Ce îndatoriri și puteri ai aloca fiecărei dintre aceste poziții de autoritate (președinte, membrii Parlamentului, judecător)? Ce limite ai impune fiecărei poziții?

Oamenii care au scris Constituția României au vrut să fie siguri că președintele, membrii Parlamentului și judecătorii vor avea suficientă putere pentru a-și îndeplini îndatoririle. De asemenea, erau îngrijorați cu privire la abuzul de putere. Constituția limitează puterea celor trei ramuri ale guvernării unei țări.

Poate vrei să te uiți peste Constituție pentru a examina sfera de acțiune și limitele acestor poziții de autoritate.

În acest modul, vei învăța cum să analizezi o poziție de autoritate pentru a vedea dacă este bine concepută. De asemenea, vei învăța cum să concepi o poziție de autoritate.

Lecția 11

Cum putem evalua pozițiile de autoritate?

Această lecție are un scop...

În această lecție vei învăța un nou set de instrumente intelectuale. Aceste noi instrumente te vor ajuta să evaluezi pozițiile de autoritate.

La sfârșitul acestei lecții, ar trebui să știi să folosești instrumentele pentru a analiza o poziție de autoritate. Ar trebui să știi să propui modalități de îmbunătățire a unei poziții de autoritate. În sfârșit, ar trebui să știi să explici de ce este important să evaluezi pozițiile de autoritate.

Cuvinte cheie...

limite

sferă de acțiune

Idei de reținut...

De ce este important să știi să evaluezi pozițiile de autoritate?

Ai învățat deja că oamenii cu autoritate îți pot afecta foarte mult viața. Unele poziții de autoritate au foarte multă putere. Altele nu au suficientă putere. Câtă putere are o poziție de autoritate? Care sunt **sfera de acțiune și limitele** puterii asociate unei poziții de autoritate?

sferă de acțiune: *gama de lucruri asupra căreia poate fi exercitată autoritate*

limite: *granițele impuse unei poziții de autoritate*

Evaluăm pozițiile de autoritate pentru a ne asigura că oamenii care ocupă acele poziții au suficientă putere pentru a-și face bine treaba. Aceștia ar trebui să ne poată oferi serviciile pe care le vrem și de care avem nevoie.

De asemenea, evaluăm pozițiile de autoritate pentru a ne asigura că oamenii care ocupă acele poziții nu au prea multă putere. Impunem limite asupra autorității oamenilor pentru a ne proteja drepturile.

De asemenea, vrem să ne asigurăm că oamenii cu autoritate îi tratează pe toți corect. Dacă nu ne gândim la cât de multă putere îi acordăm unei poziții de autoritate, libertățile noastre de bază pot fi în pericol.

Rezolvă problema...

Poți identifica problemele asociate acestor poziții de autoritate?

Acesta este ultimul capitol din povestea *Noapte bună Maria*. Maria aproape a terminat de citit povestea. Ultima oară când a vizitat Kyrenia, ai învățat despre beneficiile și costurile care pot rezulta din exercitarea autorității.

În acest capitol, vei învăța despre problemele care pot apărea pentru că pozițiile de autoritate nu au fost concepute cu grijă. Citește povestea. Apoi, împreună cu un partener analizați mai atent povestea și răspundeți la întrebările de la sfârșit.

NOAPTE BUNĂ MARIA

Capitolul 4

Unii oameni din Kyreni nu erau de acord cu existența regulilor și a oamenilor în poziții de autoritate. Totuși, Maria avea un sentiment bun cu privire la visul ei. Totuși, a decis să asculte ce aveau de spus oamenii.

Oamenii se plâneau de judecătoarea Karina. Niciodată nu avea timp suficient pentru a asculta nemulțumirile oamenilor. Toată lumea aștepta cu orele pentru ca judecătoarea Karina să ia o hotărâre. Aceasta era ocupată asigurându-se că proprietarii de magazine nu cereau prea mulți bani pentru filme și înghețată. De

când s-a deschis școala în Kyrenia, se asigura că toți copiii mergeau la ore. Avea grijă și ca gunoierii să-și facă treaba cum trebuie.

Când oamenii care încălcau regulile veneau la tribunal pentru a vorbi cu judecătoarea Karina, aceasta nu putea să le spună decât care era semnificația regulii. Putea să le explice unde au greșit. Asta dacă oamenii veneau în primul rând. Nu putea obliga pe nimeni să vină la tribunal. Judecătoarea Karina nu-i putea pedepsi de răufăcători. Nu-i putea face pe oameni să plătească pentru daunele cauzate proprietății vecinilor lor.

Oamenii se plâneau și de șerif. Leo îi oprea pe șoferi chiar dacă aceștia nu făceau nimica rău. Câteodată bătea la ușile oamenilor și le percheziționa locuința fără nici un motiv. Uneori Leo decidea că cineva era vinovat de încălcarea unei reguli și îl/o târa la închisoare. Pe unii oameni îi ținea la închisoare multă vreme fără mâncare și apă. Într-o zi Leo a stabilit o nouă regulă: „Toată lumea trebuie să se dea jos din pat până la ora 6:00 dimineața”. Apoi a mers cu mașina prin cartiere pentru a se asigura că nimeni nu mai dormea.

„Of!” își spuse Maria. „Acum avem o serie întregă de noi probleme în Kyrenia”. Vroia să se trezească din vis, dar s-a hotărât să mai rămână puțin. Vroia să vadă dacă oamenii vor putea să rezolve noile probleme. Maria a vorbit din nou cu vecinii ei. Astfel, au decis să organizeze o nouă întrunire cu cetățenii Kyreniei.

Imaginea 1: Care ar putea fi câteva probleme legate de poziția de autoritate ocupată de judecătoarea Karina? Cum ai putea rezolva aceste probleme?

Imaginea 2: Care ar putea fi câteva probleme legate de poziția de autoritate ocupată de șerif? Cum ai putea rezolva aceste probleme?

Analizează cu atenție

- ? Care sunt pozițiile de autoritate descrise în poveste? Care este scopul fiecărei poziții? Este fiecare poziție necesară? De ce sau de ce nu?
- ? Care sunt slăbiciunile poziției de autoritate ocupate de judecătoarea Karina? Ce schimbări ai sugera pentru a îmbunătăți această poziție?
- ? Care sunt slăbiciunile poziției de autoritate ocupate de șeriful Leo? Ce schimbări ai sugera pentru a îmbunătăți această poziție?
- ? De ce crezi că este important să știi să evaluezi o poziție de autoritate, precum cele din poveste?

Idei de reținut...

Cum poți folosi instrumentele intelectuale pentru a evalua pozițiile de autoritate?

Dacă încerci să rezolvi o problemă, instrumentele intelectuale pot fi foarte utile.

Întrebările din secțiunea „Analizează cu atenție” de mai sus anticipează instrumentele pe care le poți folosi pentru a evalua pozițiile de autoritate.

Tabelul de pe pagina următoare, „Instrumente intelectuale pentru evaluarea pozițiilor de autoritate”, conține setul complet de instrumente intelectuale de care ai nevoie pentru următorul exercițiu.

Observă următoarele:

- Partea I, Întrebările 1-4, te ajută să identifici caracteristicile poziției de autoritate
- Partea II, Întrebările 5 și 6, te ajută să evaluezi punctele tari și punctele slabe ale poziției.
- Partea III, Întrebările 7 și 8, te ajută să te hotărăști ce sugestii ai putea face.

Instrumente intelectuale pentru evaluarea pozițiilor de autoritate	
Partea 1 – Identificarea sau crearea unei poziții de autoritate	
1. Care este poziția care urmează a fi evaluată?	
2. Care este motivul pentru care există această poziție? Este necesară această poziție?	
3. Care sunt puterile, îndatoririle, și privilegiile asociate poziției?	
4. Care sunt limitele impuse exercitării puterii în această poziție?	
Partea II – Analizarea posibilelor efecte ale unei poziții de autoritate	
5. Ce lucruri s-ar putea întâmpla din cauza felului în care este creată poziția?	
6. Care sunt punctele tari și punctele slabe ale modului în care este creată poziția? <ul style="list-style-type: none"> • Are suficientă putere? • Există limite corespunzătoare impuse puterii poziției? • Are prea multe îndatoriri? • Are la dispoziție suficiente resurse? • Există moduri de a spune dacă treaba este făcută bine? • Există moduri de a preveni sau corecta orice tip de abuz de autoritate? • Vor putea oamenii să-și comunice dorințele și nevoile persoanei care ocupă această poziție? • Există moduri de a te asigura că lucrurile sunt făcute corect și respectând drepturile oamenilor? 	
Partea III – Luarea unei decizii	
7. Ce ai sugera pentru a îmbunătăți poziția? Care ar fi beneficiile și costurile care ar rezulta din aceste schimbări?	
8. Crezi că ar trebui să lăsăm poziția așa cum este, să o schimbăm, sau să renunțăm complet la ea? De ce?	

Rezolvă problema...

Poți evalua poziția de autoritate din această poveste?

Citește *Supraveghetorul curții școlii*. Apoi, împreună cu un partener completați tabelul cu instrumente intelectuale care te vor ajuta să evaluezi poziția. Folosiți modelul de pe pagina precedentă.

Supraveghetorul curții școlii

D-na Olteanu era directorul Școlii generale nr. 70. Într-o dimineață l-a rugat pe Ali Hussain, un elev de clasa a VI-a, să fie supraghetorul curții în timpul pauzei.

Printre sarcinile lui Ali se număra să împartă mingi elevilor și să se asigure că toată lumea ajunge la rând să folosească echipamentul sportiv. De asemenea, trebuia să prevină aruncarea gunoiului pe jos, să oprească încăierările și să nu îi lase pe copii să se urce pe gardul din jurul curții.

„Ce să fac dacă cineva face ceva rău?” a întrebat Ali. „Trebuie să-i spui acelei persoane să nu mai facă acel lucru”, a spus d-na Olteanu.

După pauza de dimineață, Ali era gata să renunțe. Erau prea multe lucruri de făcut pentru o singură persoană. În timp ce împărțea mingi, a izbucnit o bătaie pe teren. În timp ce încerca să-i dea jos pe niște copii de pe gard, alții aruncau gunoaie pe jos. Copiii l-au ignorat pe Ali când le-a spus să se dea jos de de gard sau să nu mai arunce gunoaie pe jos. L-au ignorat și când le-a spus să își aștepte rândul pentru a folosi echipamentul sportiv.

Unii copii s-au enervat când s-au terminat mingile și alte articole sportive. Ce putea Ali să facă? Nu era vina lui că școala nu avea suficiente echipamente. Ali s-a supărat. A țipat la copiii mai mici și i-a trimis înapoi în clasă.

Când d-na Olteanu a ieșit în curte, mulți copii s-au grăbit să îi spună că Ali le strică pauza.

Imagine: Ce sarcini și puteri i-ai putea alocă unui supraveghetor al curții? Ce limite i-ai impune asupra autorității sale?

Aplicații practice

- ? De ce crezi că e important să știi să evaluezi poziții de genul celei de supraveghetor al curții?
- ? Cum te-ar putea ajuta acest set de instrumente intelectuale să evaluezi sau să creezi o poziție de autoritate în clasa sau școala ta?

Folosește ceea ce știi...

1. Rescrie povestea *Supraveghetorul curții școlii*. În povestea ta, descrie schimbările care grupul tău a crezut că vor îmbunătăți poziția de autoritate. spune povestea colegilor de clasă.
2. Lucrează cu un grup de elevi pentru a afla ce spune Constituția României cu privire la îndatoririle și puterile președintelui. Există limite impuse acestei poziții de autoritate? Dacă da, care sunt acestea?

Lecția 12

Cum ai crea o poziție de autoritate?

Această lecție are un scop...

În această lecție vei crea o poziție de autoritate. Vei folosi instrumentele intelectuale, care te vor ajuta să hotărăști sfera de acțiune și limitele autorității asociate acestei poziții. De asemenea, vei evalua punctele tari și punctele slabe ale poziției. La sfârșitul acestei lecții, vei ști să folosești instrumentele intelectuale pentru a concepe o poziție de autoritate.

Cuvinte cheie

asemănător

Participarea la rezolvarea unei probleme a comunității

Poți crea o poziție de autoritate?

În acest exercițiu vei concepe o poziție de autoritate care să ajute la rezolvarea unei probleme comune a școlii și a comunității. Mai întâi, citește *Stăpânirea Graffiti*, apoi, în grupuri mici, veți concepe o poziție de autoritate pentru a rezolva problema.

Stăpânirea Graffiti

Graffiti a apărut într-o bună zi și la Școala Mihai Eminescu. La început a fost doar o mică problemă. Doar câteva litere pe un perete lateralnic. Până în iarnă a devenit o problemă serioasă. A apărut graffiti pe coridoare, în toaletele fetelor și băieților și pe podeaua sălii de sport. A apărut chiar și pe mesele din cantină. Școala arăta urât.

Nimic nu părea să funcționeze. Femeia de servicii a zugrăvit peste graffiti, dar acesta a reapărut după câteva zile. Când cineva a dat cu vopsea peste graffiti-ul altei persoane în secret, situația s-a înrăutățit. Au izbucnit conflicte.

Problema legată de graffiti lua foarte mult din timpul directorului. Ajuta la zugrăvirea pereților. Intervenea în conflicte. Vorbea cu părinți supărați. A încercat să-i găsească pe cei vinovați de graffiti. I-a întrebat pe elevi, dar acestora le era frică să spună ceva.

Directorul s-a implicat așa de mult în această problemă încât nu reușea să-și termine toate sarcinile importante. S-a hotărât să ceară ajutorul elevilor. Le-a cerut să conceapă o nouă poziție de autoritate care să se ocupe de această problemă. Le-a dat următoarele îndrumări: persoana care urma să ocupe poziția trebuie să poată proteja proprietatea școlii; să înțeleagă drepturile elevilor; să rezolve conflictele; să-i educe pe cei vinovați; și să supravegheze un zid pentru elevii artiști.

Directorul a promis că, atunci când elevii vor concepe poziția, va angaja pe cineva pentru a face treaba respectivă. Elevii și profesorii din toate clasele s-au apucat de treabă.

Imagine: Cum ai putea crea o poziție de autoritate care să ajute la rezolvarea problemelor comune legate de graffiti din comunitatea ta?

Conceperea poziției de autoritate

Lucrează cu elevii din grupul tău pentru a discuta problema. Apoi decideți ce poziție de autoritate ați putea crea.

Folosiți Partea I a tabelului „Instrumente intelectuale pentru evaluarea unei poziții de autoritate”, care vă va ajuta să vă creați poziția. Apoi folosiți Partea II a tabelului pentru a evalua poziția creată.

Apoi grupul trebuie să pregătească o prezentare pe care să o facă în fața clasei.

Prezentarea trebuie să explice următoarele aspecte:

- scopul poziției pe care ați conceput-o
- puterile și îndatoririle poziției

- limitele puterii poziției
- beneficii și costuri posibile ale poziției
- o explicație despre cum vei ști dacă persoana care ocupă această poziție își face treaba bine, îi tratează corect pe oameni și le respectă drepturile

asemănător: *care seamănă cu ceva, dar nu este identic*

Prezentarea poziției de autoritate

Fiecare grup își va prezenta planul în fața clasei. Ceilalți elevi pot pune întrebări cu privire la planul prezentat.

După ce au fost făcute toate prezentările, compară planurile prezentate. Ce este **asemănător** și ce este diferit la ele?

Poate veți dori să votați cu privire la care dintre pozițiile create rezolvă problema legată de graffiti în cel mai eficient mod. Apoi întreaga clasă ar trebui să lucreze împreună pentru a concepe o poziție de autoritate, folosind cele mai bune idei ale fiecărui grup.

Imagine: Cum ai putea crea o poziție de autoritate în care să existe un echilibru potrivit între îndatoriri, putere, și limite?

Discuții

? Credeți că noua poziție de autoritate de la Școala Mihai Eminescu va ajuta la rezolvarea problemei legate de graffiti? De ce sau de ce nu?

? Ce alte metode ar putea folosi școala pentru a rezolva problema?

? Cum v-au ajutat instrumentele intelectuale să creați această poziție de autoritate?

Glosar

agricultură: *cultivarea pământului, cultivarea cerealelor*

analiza: *a se uita la ceva cu atenție; a examina ceva*

asemănător: *care seamănă cu ceva, dar nu este identic*

autoritate: *dreptul de a folosi puterea pentru a influența sau controla comportamentul altora*

beneficii: *avantaje; lucruri care promovează bunăstarea*

calitatea vieții: *măsura în care modul de viață al unei persoane este dezirabil sau indezirabil*

comisie de siguranță: *grup format în cadrul unor forme de conducere locală ales pentru a se ocupa de probleme de siguranță*

comitet: *un grup de oameni format pentru a discuta, analiza și raporta cu privire la ceva*

competențe (ale unei poziții de autoritate): *calitățile sau aptitudinile de care are nevoie o persoană pentru a face treabă bună într-o poziție de autoritate*

comunitate: *un grup de oameni care trăiesc în aceeași zonă și sub aceeași conducere*

concepe: *a plănui ceva*

conflict: *contradicție de păreri sau interese; dezacord*

consiliu local: *în anumite forme de guvernare la nivel de oraș, un grup de oficiali aleși de cetățenii orașului pentru a lua hotărâri și a elabora politici*

consimțământ: *acord sau aprobare*

consecințe: *lucruri care se întâmplă ca rezultat al unei acțiuni*

costuri: *dezavantaje; pierderi sau penalități asociate unui câștig*

dezbateri: *o discuție între persoane care nu sunt de acord în care se aduc argumente pro și contra unei idei, politici, sau punct de vedere*

diplomat: *prudent; având capacitatea de a spune sau face ceea ce trebuie atunci când trebuie*

distribui: *a da ceva unor oameni*

elimina: *a îndepărta ceva, a scăpa de ceva*

evalua: *a judeca valoarea sau utilitatea unui lucru*

examina: *a se uita la ceva cu atenție; a pune întrebări pentru a obține informații sau a testa cunoștințele*

exercita autoritate: *a lua decizii pe care ceilalți trebuie să le respecte și aplice*

funcție publică: *o poziție de autoritate guvernamentală în care cineva este ales sau numit*

graffiti: *ceva ce este desenat sau scris pe ziduri sau uși, astfel încât să fie văzut de public*

hotărâre de consiliu local: *o normă/regulă/lege dată de un consiliu local*

instrumente intelectuale: *seturi de întrebări și idei care ne ajută să ne gândim mai bine la o problemă sau un subiect*

întrunire a cetățenilor: *o întâlnire a locuitorilor unui oraș sau ai unui cartier dintr-un oraș pentru a discuta și ajuta la rezolvarea problemelor comunității. O întrunire a cetățenilor poate avea rol de autoritate locală sau factor decizional, având funcții similare celor ale unui consiliu local. Poate avea și funcții consultative, oferind reprezentanților aleși părerile cetățenilor,*

libertate: *dreptul de a folosi sau de a te bucura de ceva fără restricții*

limite (ale unei poziții de autoritate): *lucrurile pe care o persoană într-o poziție de autoritate nu are voie să le facă*

limite (ale puterii): *granițele impuse unei poziții de autoritate*

lipsa flexibilității: *inabilitatea de a se schimba sau ostilitate la schimbare*

listă de verificare: *o listă cu lucruri peste care te uiți pentru a fi sigur că totul e așa cum trebuie*

moralitate: *principii de bine și rău în ceea ce privește comportamentul*

tradiție: *o practică sau mod de a face lucrurile stabilit de multă vreme*

îndatoriri (ale unei poziții de autoritate): *sarcinile pe care cineva într-o poziție de autoritate trebuie să le ducă la capăt*

ordine (în societate): *o stare de pace și siguranță*

parlamentar: *o persoană aleasă de cetățeni pentru a elabora legi pentru ei la nivel de stat*

poziție de autoritate: *un post care oferă oamenilor dreptul de a lua decizii și de a le spune celorlalți ce să facă*

precaut: *care nu riscă; care evită pericolul*

prezentare: o discuție formală despre un subiect

privilegii (ale unei poziții de autoritate): lucrurile pe care o persoană într-o poziție de autoritate are voie să le facă

proprietate: ceva ce aparține cuiva

propunere: un plan oferit pentru a fi dezbătut

putere: capacitatea de a-i controla sau influența pe alții

putere legislativă (sau corp legislativ?): grup de persoane alese, care are autoritatea de a elabora sau schimba legile unui stat

puteri (ale unei poziții de autoritate): lucrurile pe care o persoană într-o poziție de autoritate are voie să le facă pentru a-și îndeplini îndatoririle

resurse: rezervă de lucruri la care se poate apela când e nevoie

siguranță: condiția de fi protejat de rele

sferă de acțiune (a puterii): gama de lucruri asupra căreia poate fi exercitată autoritate

societate: oameni care trăiesc și acționează împreună

sursă: persoana, locul, sau lucrul de unde provine ceva

ședință publică: o întrunire la care poate participa oricine pentru a audia martorii chemați să depună mărturie cu privire la un subiect

voluntar: persoană care își dedică timpul liber unei activități fără a fi plătită sau fără a i se impune să facă acest lucru